

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

NUORTEN KOKEMUKSIA HYVINVOINTIPALVELUISTA IISALMESSA

Tutkimus nuorten kokemuksista heille suunnatuista palveluista

TEKIJÄT: Anita Huovinen
Salla Kopeli

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	
Työn tekijät Anita Huovinen ja Salla Kopeli	
Työn nimi Nuorten kokemuksia hyvinvointipalveluista Iisalmessa	
Päiväys 27.01.2019	Sivumäärä/Liitteet 51/6
Ohjaaja Kristiina Kukkonen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Ylä-Savon SOTE	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössä tutkittiin nuorten kokemuksia heille suunnatuista hyvinvointipalveluista Iisalmessa kyselyn avulla. Tutkimus suunnattiin 16-18-vuotiaille nuorille. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Ylä-Savon SOTE, jossa yhteyshenkilönä oli Helena Lindman.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Kysely toteutettiin Webropol-ohjelmalla ja se lähetettiin eteenpäin Iisalmen lyseoon, Ylä-Savon ammattiopistolle sekä Savon ammattiopistolle, joissa kyselyä jaettiin opiskelijoille Wilma-palvelun kautta. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 223 nuorta.</p> <p>Kyselyn vastauksista tuli ilmi, että koulun palvelut toimivat hyvin ja nuoret saavat pääsääntöisesti tarvitsemaansa apua. Muiden nuorten palveluiden kohdalla kävi ilmi, ettei palveluita käytetä paljon, vaikka palvelut ovat nuorten tiedossa. Valtaosa nuorista kuitenkin koki, ettei muut nuorten palvelut ole riittävästi näkyvillä. Nuorilta tuli kyselyn kautta toiveita siitä, millaista toimintaa he toivoisivat nuorten palveluiden järjestävän.</p> <p>Tutkimuksen avulla toimeksiantaja saa tietoa opiskeluhuollon tämän hetkisestä tilanteesta ja tarkastella onko kehittämislle tarvetta. Myös muiden nuorten palveluiden tarjoajat voivat halutessaan opinnäytetyön avulla kehittää toimintaansa. Opinnäytetyön avulla nuoret saivat omat mielipiteensä kuuluviin.</p>	
Avainsanat Oppilashuolto, Nuorisopalvelut, Koulusosiaalityö, Nuorisolaki, Asiakaskokemukset	

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Social Services			
Authors Anita Huovinen and Salla Kopeli			
Title of Thesis Adolescents experiences of welfare services in Iisalmi			
Date	27.01.2019	Pages/Appendices	51/6
Supervisor Kristiina Kukkonen			
Client Organisation /Partners Ylä-Savon SOTE Joint Municipal Authority in Social and Health Care			
<p>Abstract</p> <p>The aim of the thesis was to study adolescents' opinions of services in Iisalmi. The study was aimed at adolescents of the age of 16-18 years. The client organisation of the thesis was Ylä-Savon SOTE Joint Municipal Authority in Social and Health Care.</p> <p>This thesis was carried out as a quantitative study. The survey was made with Webropol-program and it was sent to Upper Secondary school of Iisalmi, Ylä-Savo Vocational college and Savo Vocational college. In these schools, the questionnaire was sent to the students in Wilma. A total of 223 adolescents responded to the survey.</p> <p>The answers showed that the services in these schools work well and the students get the help they need. The answers to the questions about other youth services showed that adolescents barely use any services, even though many know the services. The majority of the respondents thought that the youth services in Iisalmi are not visible enough. Through the survey adolescents gave ideas of activities that they wish the youth services in Iisalmi would arrange for them.</p> <p>The client organisation can use the results for information about the current situation of the student welfare services in Iisalmi and possibly improve the services if needed. Also, providers of other youth services can use these results to improve their services. With this study the adolescents got their voice and opinions heard and also the opportunity to affect the services they are entitled to.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Student welfare services, Youth services, School socialwork, Youth act, Customer experience</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	NUORTEN AVUN TARVE	7
2.1	Sosiaaliset suhteet	7
2.2	Neuropsykiatriset häiriöt ja somaattiset sairaudet	8
2.3	Mielenterveyshäiriöt	10
2.4	Oppimisvaikeudet	12
3	NUORILLE SUUNNATUT PALVELUT	13
3.1	Koulusosiaalityö	15
3.2	Opiskeluhoolto Iisalmessa	15
3.3	Nuorisotyö.....	20
3.4	Nuorisotyön valtakunnalliset hankkeet ja ohjelmat	21
3.5	Nuorisotyö ja nuorisotyön hankkeet Iisalmessa	23
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	25
4.1	Kvantitaavinen tutkimus	25
4.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	26
4.3	Tutkimuksen kysely.....	27
4.4	Tulosten analysoiminen	27
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	29
5.1	Opiskeluhoolto.....	29
5.2	Muut nuorten palvelut	34
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	38
7	POHDINTA.....	40
	LÄHTEET JA TUOTETTU AINEISTO	42
	LIITE 1: WEBROPOL-KYSELYLOMAKE.....	46

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössä selvitettiin nuorten kokemuksia heille suunnatuista hyvinvointipalveluista Iisalmessa. Opinnäytetyössä tarkastellaan ensisijaisesti nuorten mielipiteitä koulujen tarjoamista opiskelijahuoltopalveluista sekä sen lisäksi muista Iisalmen kaupungin palveluista ja hankkeista. Koulut tarjoavat oppilas- ja opiskelijahuoltolain määrittelemänä opiskeluterveydenhuollon palveluja. Näihin palveluihin kuuluvat opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto sekä koulutuksen järjestämät sosiaali- ja terveystyöpalvelut. Oppilaitoksien oppilashuolto perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä. Opiskeluhuolto on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto sekä lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto. Lain tarkoituksena on edistää nuorten oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistä ongelmien syntymistä. Lisäksi lain tarkoituksena on turvata varhainen tuki kaikille sitä tarvitseville sekä turvata yhdenvertainen saatavuus ja laatu opiskeluhuoltopalveluissa. Opiskeluhuolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuollona. Opiskelijalla on oikeus myös yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden, heidän vanhempiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 2§ 3§.)

Nuorisopalveluissa tehdään nuorisotyötä, jolla tarkoitetaan nuorten kasvun, osallisuuden ja itsenäistymisen tukemista yhteiskunnassa. Nuorisolaki määrittelee nuorisopalveluita. Nuorisolain tavoitteina ovat edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua sekä itsenäistymistä, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisotyö kuuluu kunnan tehtäviin. Kunnan tulee järjestää nuorille suunnattuja palveluita ja tiloja. Kunnan tulee lisäksi olla yhteistyössä nuorille palveluja tuottavien tahojen kanssa. (Nuorisolaki 1285/2016 2§ 8§.) Nuorisopalveluilla tarkoitetaan opinnäytetyössä esimerkiksi Etsivä nuorisotyötä, nuorisotalotoimintaa ja Iisalmen alueella Ohjaamo-toimintaa.

Hyvinvointipalveluilla tarkoitetaan hyvinvointihallinnon organisoimia palveluita kunnan tasolla. Yleisimmin hyvinvointipalveluihin luetaan eri sosiaalipalveluiden lisäksi terveys- ja koulutuspalvelut. Ihmisen hyvinvointi sisältää kuitenkin paljon muutakin, kuten työn, osallistumisen, vapaa-ajan sekä harrastukset. (Niemelä 2011, 17.) Opinnäytetyössä nuorten hyvinvointipalveluilla tarkoitetaan koulujen tarjoamia opiskeluhuoltopalveluita sekä Iisalmen kaupungin tarjoamia nuorten palveluita.

Opinnäytetyön aihe valikoitui oman kiinnostuksen pohjalta. Molempia tekijöitä kiinnostaa työ nuorten parissa, joten opinnäytetyön aihe myös liittyy nuoriin. Kohderyhmäksi valikoitui lukio- ja ammatikouluikäiset eli noin 16-18 vuotiaat nuoret Iisalmen lyseolla, Ylä-Savon ammattiopistolla sekä Savon ammattiopistolla.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä ja yhteyshenkilönä lapsiperheiden tukipalveluiden esimies Helena Lindman. Opinnäytetyön aihe kehittyi omasta ideastamme selvittää nuorten kokemuksia hyvinvointipalveluista Iisalmissa ja lähdimme tarjoamaan sitä Ylä-Savon SOTE:lle

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada nuorten mielipide kuuluviin heille suunnatuista palveluista. Lisäksi tavoitteena oli saada lisää tietoa palveluiden käyttäjien kokemuksista Ylä-Savon SOTE:lle, kouluille ja muille palveluiden tarjoajille. Opinnäytetyön tavoitteena oli myös selvittää, onko palveluiden tarjonta riittävää ja saavatko nuoret tarvitsemaansa apua. Lisäksi tavoitteena oli tuoda esille Iisalmen nuorten palveluiden kattavuus sekä saatavuus.

Opinnäytetyömme on merkityksellinen Ylä-Savon SOTE:lle ja Iisalmen kaupungille, sillä tutkimuksesta saadaan ajankohtaista tietoa nuorten tarpeista. Myös iisalmelaisten nuorten kannalta työ on merkityksellinen, sillä he pääsivät kertomaan mielipiteensä heille tarjotuista palveluista. Aihe oli tärkeä opinnäytetyön tekijöille, sillä molemmat tekijät haluavat työskennellä nuorten parissa. Tutkimuksen avulla saimme ymmärrystä nuorten tarpeista sekä kokemuksista, joka auttaa meitä kehittymään tulevaisuuden ammattia varten. Pystymme mahdollisesti käyttämään opinnäytetyöstä saatuja tietoja ja taitoja tulevaisuudessa työssämme.

2 NUORTEN AVUN TARVE

Nuoren opiskeluhuvinvointiin vaikuttaa kaikki tämän elämään kuuluvat asiat, ei pelkästään koulunkäynti. Erilaisista huolenaiheista olisi opiskelijahuoltotiimin hyvä puhua jo etukäteen, jotta koulussa osataan toimia oikein, kun erilaisia huolenaiheita esiintyy. Tyypillisimpiä huolenaiheita ovat opiskelijoiden psykososiaaliset, psykosomaattiset ja terveyteen liittyvät asiat. Nuoren hyvinvointi koostuu useasta eri osatekijästä, joihin opetus- ja kasvatusala pyrkii vaikuttamaan ja kantaa näistä huolta. Hyvinvoinnin tarkka määrittäminen on hankalaa, sillä jokaisella on omat henkilökohtaiset määritelmät siihen mitä on oma hyvinvointi. Psykkinen ja fyysinen terveys, elinolosuhteet, sosiaalisten suhteiden ylläpito ja luominen sekä oman henkilökohtaisen hyvinvoinnin tunteen ylläpito, nämä tekijät vaikuttavat kaikki hyvinvointiin ja ovat jokaiselle henkilökohtaisia. Koulu ja opiskelijahuolto pyrkii siihen, että kaikilla olisi koulussa turvallinen olo, eikä kenenkään tarvitse pelätä kouluun tulemistä tai tunneilla oloa. Psykkistä hyvinvointia tuetaan koulussa opiskelijahuoltotiimin kanssa, sillä nuoren ikä ja eri elämän tapahtumat vaikuttavat psykkineseen hyvinvointiin ja sitä kautta kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. (Honkanen ja Suomala 2009,11-15)

Suuri osa opiskelijoiden huolista johtuu eri ikäkausien aiheuttamista kehitykseen liittyvistä vaikeuksista. Oppilashuollon täytyy pystyä erottamaan opiskelijoiden huolista ne, jotka ovat sairauden tai kriisin aiheuttamia ja mitkä asiat kuuluvat normaaliin kehitykseen ja murrosikään. Vaikka nuorten murheet liittyisivätkin murrosikään ja kehitykseen, ei niitä saa sivuuttaa, sillä ne ovat nuorelle tärkeitä kehityksen ja oppimisen paikkoja. (Honkanen ja Suomala 2009, 49) Normaalista kehityksestä poikkeavaa voi olla esimerkiksi käytösongelmat opettajia tai ikätovereita kohtaan, erilaiset tarkkavaisuuteen ja keskittymiseen liittyvät vaikeudet, sairaudet, mielenterveyden häiriöt ja päihteisiin liittyvät ongelmat. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala 2010, 57)

2.1 Sosiaaliset suhteet

Nuoren yksi kehitystehtävistä on harjoitella ihmissuhdetaitoja ja empatiaa ystäviensä avulla. Joskus käy niin, ettei nuori löydä itselleen samankaltaista seuraa, tai hän on paljon kypsempi kuin esimerkiksi luokkatoverit. Tällöin vaarana on jäädä yksin ja nuori alkaa tuntea yksinäisyyttä. Yksinäisyyden tunne saattaa aiheuttaa itsesyytöksiä nuorella, nuori saattaa tuntea, että hänessä on jotakin vikaa tai hän on omituinen, koska ei löydä kavereita. Nuoren yksinäisyyden syyt voivat olla nuoren ujoudesta lähtenä solmimaan ystävyssuhteita, tai jopa taitamattomuudessa toimia toisten ihmisten kanssa. Yksinäisyyden syyt voivat olla moninaisia ja yksinäisyyteen ei välttämättä löydy vain yhtä selittävää tekijää. Ryhmästä ulos jättäminen ja kavereiden hylkäämäksi tuleminen on itsetunnon kannalta haitallista nuorelle, tällöin nuori tarvitsee aikuisen apua itsetunnon vahvistamiseen. Jos nuorta hyljeksitään porukasta, ei oteta huomioon ja jätetään aina yksin, on silloin kyse koulukiusaamisesta. (MLL 2017.)

Nuoren luodessa sosiaalisia suhteita ja etsiessään omaa identiteettiään, voi hän joutua kiusatuksi tai vaihtoehtoisesti päätyä itse kiusaajaksi. THL:n vuoden 2017 kouluterveyskyselyn mukaan, viikoittaisesta Pohjois-Savossa kiusaamisesta on ilmoittanut 0.4 prosenttia lukiolaisista, ammattikoulun vastaava luku on 2 prosenttia. (THL 2018) Koulukiusaamisella tarkoitetaan esimerkiksi nimittelyä, lyömistä, kaveripiiristä eristämistä tai ilkeitä kommentteja. Koulukiusaamiseksi lasketaan kaikki millä halutaan aiheuttaa toiselle pahaa mieltä koulussa tai koulumatkalla. Koulukiusaaminen voi aiheuttaa kiusatulle pelkoa ja psyykkistä kuormittavuutta, joka vaikuttaa suoraan koulussa viihtyvyyteen ja koulumenestykseen. (MLL 2018.) Koulukiusaamisen seuraukset saattavat olla kauaskantoiset. Seurauksena saattaa olla kiusatulle aikuisuuteen asti jatkuvat traumat ja psyykkiset vaikeudet. Myös kiusaaja saattaa joutua korvaamaan tekojaan ja saada rikosrekisterin. Suomen laissa koulukiusaaminen ei ole varsinaisesti rikos. Kuitenkin mikäli kiusaamisessa on käytetty väkivaltaa, ahdisteltu seksuaalisesti, uhkailtu, rikottu tai varastettu omaisuutta ja rikoksen tunnusmerkistö täyttyy, on yli 15-vuotias rikosoikeudellisesti vastuussa teoistaan oikeudessa. Alle 15-vuotiaat ovat korvausvelvollisia, mikäli ovat toiminnallaan esimerkiksi hajoittaneet tavaroita. (Rikosuhripäivystys s.a.)

2.2 Neuropsykiatriset häiriöt ja somaattiset sairaudet

ADHD, oppimishäiriö, Aspergerin ja Touretten oireyhtymä sekä dysfasia ja dysleksia ovat neuropsykiatrisia häiriöitä ja diagnoosin saaneet tarvitsevat erityisiä järjestelyjä koulussa. Neuropsykiatrisia diagnooseja saa vuosittain noin viisi prosenttia lapsista. Näiden lasten erityisen tuen saaminen pitäisi aloittaa koulun alkaessa, mielellään jo neuvolassa. Kuitenkaan aina se ei ole mahdollista, sillä esimerkiksi oppimisvaikeudet ja ADHD havaitaan yleensä vasta koulussa. Näillä erityisnuorilla on usein vähäisen tuen tai kuntoutuksen vuoksi kokemus kiusatuksi tulemisesta tai yksin jäämisestä. Neuropsykiatrisen diagnoosin tekee aina lääkäri moniammatillisen tiimin kanssa yhteistyössä. Tutkimukset ovat laajat, sillä on tärkeää, että annettu diagnoosi on oikea. Oikea diagnoosi on edellytys oikeanlaiselle kuntoutukselle ja tuen aloittamiselle. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala 2010,91- 92)

Dysfasia on näistä mainituista neuropsykologisista häiriöistä yleisin ja sitä esiintyy noin 7% koko väestöstä. (Riikola ja Asikainen 2010). Dysfasialla tarkoitetaan kielen kehityksen häiriötä, jossa nuorella on vaikeuksia puheen ymmärtämisessä tai tuottamisessa tai molemmissa. Dysfaatikolla voi olla myös keskittymisvaikeuksia, vaikeutta oppia lukemaan ja kirjoittamaan sekä motoriikassa kömpelyyttä. Koska puheen vaikeudet aiheuttavat hankaluuksia sosiaaliseen vuorovaikutukseen, on vaarana, että nuorella on kaverisuhde ongelmia tai muita tunne-elämän vaikeuksia. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala 2010. 97-98) Vaikka dysfasia todetaan varhaislapsuudessa, on sillä kuitenkin vaikutuksia myös vanhempana. On todettu, että jos viiden ikävuoden kohdalla on vielä merkittäviä vaikeuksia ymmärtää puhetta, vaikeudet jatkuvat vielä 15 vuotiaana. (Riikola ja Asikainen 2010.)

Noin viidellä prosentilla kaikista lapsista ja nuorista esiintyy ADHD:ta. (ADHD tutuksi.fi s.a.) ADHD on lyhenne sanasta Attention Deficit Hyperactivity Disorder, joka tarkoittaa tarkkaavaisuuden ja ylivilkkouden häiriötä. Oirekuvana ADHD:ssa voi olla vaikeudet huolellisuuden ja tarkkuuden kanssa erilaisissa tehtävissä; keskittyminen herpaantuu helposti ja tehtävät jäävät kesken, mikäli ne eivät

ole mielenkiintoisia. Ajankäytön hahmottaminen voi olla vaikeaa ja oman toiminnan suunnittelu tuottaa myös vaikeuksia. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala 2010, 93-94.) ADHD näkyy myös siinä, ettei lapsi tai nuori malta odottaa omaa vuoroaan ja paikallaan istuminen on hankalaa. Puhuminen on äänekästä ja jatkuvaa, sekä toisten puheen keskeyttäminen on tavallista. ADHD voi aiheuttaa myös impulsiivisuutta ja henkilö voi tuntea tunteet todella vahvasti. (ADHD-liitto 2016.) ADHD:n oireet ovat jokaisella yksilöllisiä ja joillain saattaa joku oire korostua enemmän kuin toisilla ja joiltain puuttua joku oire kokonaan. ADHD:n alamuoto on ADD ja tässä oireet ovat vain tarkkaavaisuudessa ja ylivilkkauden oireet puuttuvat kokonaan. ADHD jatkuu 60-80 prosentilla aikuisuuteen saakka, mutta oireet muuttuvat toisenlaisiksi. Yleensä ylivilkkkaus häviää ja oireet liittyvät enemmän aikuisuuden mukanaan tuomaan vastuuseen ja erilaisiin velvollisuuksiin, jotka vaativat keskittymistä. (ADHD-liitto ry 2016.)

Harvinaisempia neuropsykologiset häiriöitä ovat Asperger sekä Touretten syndrooma. Aspergeria esiintyy noin yhdellä sadasta lapsesta (Huttunen 2018a). Touretten syndroomaa puolestaan esiintyy 0.5-1% koko väestöstä (Huttunen 2018b). Aspergerin oireyhtymä kuuluu autismin kirjoon ja on synnynäinen neurologinen poikkeavuus. Aspergerin oireyhtymässä oireet tulevat esiin sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, joka on tyypillisesti aspergereille haastavaa. Asperger nuori tarvitsee paljon apua luodakseen sosiaalisia suhteita, sillä hän ei osaa tulkita, eikä ilmaista itseään eleillä ja ilmeillä. Näillä nuorilla on vaikeuksia oppia sosiaalisia taitoja ja sääntöjä, sillä oireyhtymään kuuluu vaikeus ymmärtää toisten mieltä ja tunteita. Oireet ilmenevät vahvimmillaan 7-15 vuoden ikäisenä, jolloin lapset ja nuoret ovat sosiaalisimmillaan. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala 2010, 94-96.)

Touretten syndrooman ensimmäiset oireet alkavat tavallisesti jo lapsuudessa, jolloin lapsella havaitaan tahdosta riippumattomia nykäyksiä. Muita oireita ovat nopeat pakkoliikkeet, tahdosta riippumaton ääntely ja sanojen toistaminen, sekä irvistely ja kasvojen nykiminen. Oireita havaitaan henkilöillä kausittain ja oireet voivat vaihdella. Touretten syndroomaan ei liity älyllistä vajavuutta. Käyttäytymishäiriöt ovat puolestaan yleisiä, esimerkiksi levottomuutta ja rauhattomuutta voi esiintyä. Osa nuorista saattaa kokea myös häpeää ja kiusallisuutta oireidensa takia ja yrittävät estää niitä, mikä vaikuttaa keskittymiseen oppitunneilla. Sairaus saattaa vaikuttaa myös psyykkiseen kuormittavuuteen, johon nuori tarvitsee aikuisten apua. Asperger ja Touretten syndroomainen voi joutua helposti koulukiusaamisen kohteeksi erilaisuutensa vuoksi, aikuisten on oltava tämän asian suhteen valppaana. (Joutjärvi 2012.)

Somaattisia pitkäaikaissairauksia ovat esimerkiksi epilepsia, diabetes, astma ja ihosairaudet. Sairauksista ei ole välttämättä haittaa koulussa ollenkaan ja nuori pystyy olemaan tunneilla ja koulussa normaalisti. Pitkäaikaissairaudesta kärsivä saattaa sairastua mielenterveysongelmiin tai ei sopeudu sairauteen ollenkaan ja jopa kieltää sen. Nuori saattaa olla kykenemätön keskustelemaan sairaudestaan tai laiminlyödä sen hoitoa. Nuorella saattaa olla myös hoitoväsymystä, syyllisyyttä ja häpeää omaa sairauttaan kohtaan, mikä saattaa aiheuttaa eristäytymisen kavereista. Nuoren voi olla vaikea sopeutua omaan sairauteen, koska nuoret vertaavat usein itseään ikätovereihin ja havaitsevat erilaisuutta ja poikkeavuutta itsessään. Rajojen kokeilu kuuluu nuorten elämään ja joskus se näkyy hoidon laiminlyömisinä, mikä voi olla erittäin vaarallista. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala

2010, 103-107.)

Äkillinen sairastuminen vakavaan sairauteen nuorena voi olla haitallista psyykkiselle kehitykselle. Sairaus täytyy hyväksyä ja sen kanssa on sopeuduttava elämään kaikkine rajoitteineen. Mikäli nuori ei ole täysin hyväksynyt sairauttaan voi itsenäistymisvaiheessa tulla ongelmia. Nuori alkaa kokea uudestaan kipeitä muistoja sairastumisesta tai sairauden aiheuttamista ongelmista. Tällöin nuori tarvitsee keskusteluapua koulun oppilashuollosta. Kun nuori sairastuu, olisi tärkeää, että koululla tiedettäisiin asiasta, jotta yhteistyö koulun ja kodin välillä onnistuisi. Kouluterveydenhoitajan olisi hyvä ainakin olla tietoinen sairaudesta, jotta nuori voisi luottavaisin mielin mennä puhumaan sairaudestaan tai huonontuneesta voinnista kesken koulupäivän. On tärkeää nuoren kannalta, että koulu on suvaitsevainen ja joustava sairauden suhteen. Sairauden takia tulee helposti poissaoloja, joten lisä- ja tukiopeituksen järjestäminen on tarpeen. Sairastuminen voi johtaa myös siihen, että nuori joutuu miettimään ammatinvalinnan ja toiveet ammatistaan uudelleen. Tämä voi olla nuorelle erittäin vaikeaa, jos haaveammatti on ollut jo lapsesta asti mielessä. Myös armeijan asettaa tiettyjä vaatimuksia eri sairauksien suhteen, osa ei pääse suorittamaan asepalvelusta, vaikka niin haluaisi. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala 2010, 103-107.)

2.3 Mielenterveyshäiriöt

Mielenterveyshäiriöt ovat lisääntyneet nuorten keskuudessa. Tavallisimpia mielenterveyden häiriöitä ovat syömishäiriöt, masentuneisuus ja ahdistuneisuus, riippuvuudet ja itsetuhoisuus. Opiskelija saattaa olla vetäytyneet porukasta, haluton käymään koulussa ja hänen kouluarvosanansa laskevat. Lisäksi opiskelija voi olla esimerkiksi ärtynyt tai kärsiä erilaisista psykosomaattisista oireista. Mielenterveyshäiriöihin puututaan viipymättä ja opiskelija ohjataan koulupsykologille tai terveydenhoitajalle ja sieltä tarvittaessa eteenpäin jatkotutkimuksiin. (Honkanen ja Suomala 2009, 49-67.)

Koulu-uupumus ei ole mielenterveyden häiriö tai sairaus, mutta vaikuttaa myös oleellisesti mielen hyvinvointiin. Koulun aiheuttama uupumus ja stressi voi pidempään jatkuessaan aiheuttaa mielenterveyden häiriöitä, kuten masennusta ja ahdistusta. Koulu-uupumus aiheutuu usein lukiolaisilla ylioppilaskirjoitusten tuomista paineista ja liiallisesta koulutyöstä. Lukiolaisilla myös riittämättömyyden tunne voi aiheuttaa koulustressiä ja uupumusta. Tutkimusten mukaan ammattikoululaisilla kokemus koulu-uupumuksesta on vähäisempää kuin lukiolaisilla. Koulu-uupumusta voidaan lieventää tuemalla opiskelija kehitystä ja itsetuntoa. (Salmela-Aro 2012.)

Koulunkäynnin ja opiskelun aihealueella koulu-uupumus indikaattorista ilmenee että 9,4% vastanneista lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Iisalmessa kokee koulu-uupumusta sekä uupumusasteista väsymystä koulutehtävistä 19,9%. Puolestaan ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista Iisalmessa 4,3% kokee koulu-uupumusta ja uupumusasteista väsymystä koulutehtävissä 10,5% opiskelijoista. Riittämättömyyden tunnetta opiskelijan kokee 15,6% vastanneista lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista 8,9% vastanneista kokee riittämättömyyden tunnetta opiskelijana. (THL 2017.)

Masentuneisuus on nuorten yleisin mielenterveydellinen sairaus. Masentuneisuutta sairastaa 5-10 prosenttia kaikista nuorista ja pitkäaikaista masennusta 1-2 prosenttia. Masennuksen oireina on pitkään jatkunut alakuloisuus ja ilottomuus, väsymys, ärtyisyys ja ruokahalun muutokset. Nuorten masennustilan tunnistaminen voi olla haastavaa, sillä hormoneista johtuvat mielialan vaihdokset ja suuri unen tarve kuuluvat nuoruuteen. Masentunut mieliala eroaa masennuksesta sairautena siten että, masentunut mieliala jatkuu viikkoja ja tunteesta ei pääse omin voimin irti. Masennukseen nuorilla liittyy usein myös ahdistuneisuutta, käytöshäiriöitä ja jopa itsetuhoisuutta. (THL 2018a.)

Ahdistuneisuudella tarkoitetaan tunnetta, jossa henkilö kokee pelkoa ja huolta jostakin asiasta. Stressi koulutehtävistä tai uusi luokka voi ahdistaa ja tuntua pelottavalta. Ahdistavat tunteet ovat normaaleja ja jokainen kokee niitä jossain vaiheessa elämää. Ahdistuneisuushäiriöstä puhutaan silloin kun henkilö ei saa nukuttua, syömisen kanssa on vaikeaa ja ahdistavat ajatukset vievät suuren osan ajasta, ne ilmenevät voimakkaina ja jopa ilman syytä. Ahdistushäiriöstä kärsivä henkilö saattaa kärsiä vatsa- ja pääkivuista, sydämentykytyksestä ja hikoilusta. Pitkään jatkuneena ahdistuneisuus vaikeuttaa koulussa käyntiä ja sosiaalisia tilanteita. Ahdistavista ajatuksista ja tilanteista olisi hyvä mennä keskustelemaan aikuisen kanssa hyvissä ajoin. Ahdistuneisuushäiriöstä kärsii useimmin tytöt kuin pojat ja heitä on arvioitu olevan 4-11 nuorta sadasta. (Strandholm ja Ranta 2013, 17-26.)

Itsetuhoisuus on yleisintä nuorilla 15-19 vuoden iässä. Itsetuhoisuuteen voi vaikuttaa monet tekijät, eikä itsetuhoiseen käytökseen aina löydy yksiselitteistä syytä. Masennus, ahdistuneisuus, kiusaaminen, päihdeongelmat ja nuoren perhe- ja kaverisuhteilla voi olla vaikutus itsetuhoisaan käytökseen. Itsetuhoisuus ei pelkästään tarkoita itsemurhan suunnittelua, vaan myös oman terveyden tahallista vaarantamista tietoisesti. Kohtuuton päihteiden käyttö, viiltely ja itsensä satuttaminen ovat myös itsetuhoisaa käytöstä ja voivat johtaa myöhemmin itsemurhaan. Jokaisella voi joskus olla itsetuhoisia ajatuksia, mutta mikäli ne ovat toistuvia ja vakavia, niistä on päästävä puhumaan aikuiselle. (Purjo 2016.)

Syömishäiriöt kuuluvat myös mielenterveydellisiin ongelmiin. Syitä, jotka voivat johtaa syömishäiriöön tiedetään, mutta täysin yksiselitteistä syytä siihen ei ole vielä tiedossa. Keho muokkaantuu teini-iässä ja suhde ruokaan voi muuttua, oma vartalo ei miellytä tai syömisestä haetaan lohtua tunne-elämän ongelmiin. Syömishäiriön taustalta löytyy usein myös kiusaamista, perheongelmia tai kohtuuttomia ulkonäköpaineita. Syömishäiriöitä on useita erilaisia mutta yleisimpiä niistä ovat bulimia ja anoreksia. Bulimiassa henkilö ahmii ruokaa ja lihottavan vaikutuksen ehkäisemiseksi oksentaa ruuan ulos. Bulimiassa tyypillisesti koetaan ruuan tuovan lohtua ja ahmimiskohtaukset tulevat silloin kun henkilö on ahdistunut tai surullinen. Anoreksiaa sairastava laihduttaa itseään sairaalloisesti ja oma peilikuva on vääristynyt. Anorektikko ei ymmärrä itse olevansa nälkiintynyt vaan ajatus omasta lihavuudesta on voimakas. Syömishäiriöön on puututtava välittömästi, sillä sairaus voi johtaa jopa kuolemaan. Kuitenkin sairaudesta voi parantua vahvistamalla nuoren itsetuntoa ja tunnetaito harjoitteiden avulla. (Dadi ja Raevuori 2013, 61-69.)

Nuorilla voi olla myös erilaisia riippuvuuksia, joihin he tarvitsevat oppilashuollon apua. Riippuvuuksista yleisin on alkoholi- ja nikotiiniriippuvuus, mutta myös huume- ja peliriippuvuuksia esiintyy. Nuorten ensimmäiset päihdekokeilut ovat yleensä kavereiden kanssa, jolloin ryhmän paine on suuri ja nuori lähtee kokeiluun mukaan. Alkoholista tai tupakkatuotteista voi tulla haittaa nuorelle jo ennen kuin varsinainen riippuvuus on syntynyt. Alkoholikokeiluissa on usein vaarana eksyä niin sanottuun ”väärään seuraan”, tai sammua ja joutua rikoksen uhriksi. Riippuvuus voi syntyä sosiaalisesta paineesta, fyysisestä riippuvuudesta tai psyykkisestä mielihyvän hakemisesta, joskus riippuvuus koostuu kaikista näistä kolmesta. Nuorilla varsinkin sosiaalisesta paineesta syntyvät riippuvuudet ovat yleisiä, sillä halu kuulua johonkin tiettyyn ryhmään on suuri. Kaikenlaiseen riippuvuuteen kannattaa hakea apua, jos riippuvuus hallitsee elämää ja esimerkiksi koulunkäynti tai arjesta selvytyminen vaarantuu sen seurauksena. (Mieli s.a.)

2.4 Oppimisvaikeudet

Oppimisvaikeuksiin puututaan heti kun niitä havaitaan, useimmiten jo alaluokilla, mutta myös luki-ossa ja ammattikoulussa. (Honkanen ja Suomala 2009, 56-58.) Käytännössä oppimisvaikeudella tarkoitetaan sitä, ettei nuori pysy opetuksen tahdissa ja hän ei pääse oppimistavoitteisiin. Oppimisvaikeudet tekevät nuoren koulunkäymisestä ja oppimisesta työlästä. Vaikka nuorella olisi korkea motivaatio opiskeluun ja aikaa opiskeluun käytetään paljon, silti tuloksia ei synny toivotulla tavalla. Oppimisvaikeudet saattavat vahingoittaa nuoren itsetuntoa ja käsitystä opiskelusta. Tämä saattaa aiheuttaa jopa mielenterveysongelmia ja vaikuttaa esimerkiksi nuoren jatko-opiskelupaikan valintaan. Oppimisvaikeuksista kärsivä saattaa olla koulussa levoton ja ahdistunut, koska oma oppiminen on niin työlästä. Tämä haittaa yleensä muita opiskelijoita ja virheellisesti tulkitaan pelkäksi häiriökäyttäytymiseksi, myös häiriökäyttäytymisen syy olisi tarpeen selvittää. On hyvä myös selvittää johtuvatko nuoren oppimisvaikeudet esimerkiksi huonosta kuulosta tai näöstä, älyllisestä kehitysvammaisuudesta, ADHD:sta tai ADD:sta, mielenterveysongelmista tai toimimattomista opiskelutekniikoista. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala 2010, 99-102.)

Dysleksiällä tarkoitetaan lukivaikeutta tai lukihäiriötä. Dysleksiaa ilmenee noin kymmenellä prosentilla väestöstä ja sen on usein perinnöllinen. Lukihäiriö on yleisin oppimishäiriö ja se ilmenee vaikeutena muistaa ja ymmärtää lukemaansa. Osassa tapauksista lukihäiriö vaikeuttaa lukemaan oppimista ja osassa taas matematiikan opettelua. Jos nuorella on lukivaikeus, hän tarvitsee oppimiseen erityisiä apuvälineitä esimerkiksi äänikirjoja tai lisäaikaa kokeisiin. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala 2010, 98.)

3 NUORILLE SUUNNATUT PALVELUT

Oppilaitoksien oppilashuolto perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä. Opiskeluhuoltoon on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto sekä lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto. Lain tarkoituksena on edistää nuorten oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistä ongelmien syntymistä. Lisäksi lain tarkoituksena on turvata varhainen tuki kaikille sitä tarvitseville sekä turvata yhdenvertainen saatavuus ja laatu opiskeluhuoltopalveluissa. Opiskeluhuolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Opiskelijalla on oikeus myös yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden, heidän vanhempiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 2§ 3§.)

Opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat tarkoitettu ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien ja lukiolaisten lisäksi ammattikorkeakoululaisille ja yliopisto-opiskelijoille. Opiskeluterveydenhuollon tavoitteina on ylläpitää ja edistää opiskelijoiden hyvinvointia. Näihin tavoitteisiin pyritään edistämällä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta sekä opiskeluyhteisön hyvinvointia, seuraamalla opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä, tunnistamalla varhain opiskelijan erityisen tuen tarve sekä järjestämällä terveyden- ja sairaanhoitopalveluja. Näihin terveyden- ja sairaanhoitopalveluihin kuuluvat myös mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen ja suun terveydenhuolto. Opiskelijoiden osallisuus pyritään mahdollistamaan kaikessa opiskelijaa itseään koskevassa terveyden edistämässä, hoidossa ja päätöksenteossa sekä opiskeluterveydenhuollon toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. (THL 2018b.)

Kuntien perusterveydenhuollon on järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palveluita alueellaan sijaitsevien lukioiden, ammatillisten oppilaitosten ja korkeakoulujen opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Opiskeluterveydenhuollon palvelut pyritään järjestämään lähellä opiskelijoita, ensisijaisesti oppilaitoksilla. Tieto opiskeluterveydenhuollon palveluista tulee tavoittaa kaikki opiskelijat ja esimerkiksi yhteystietojen tulee olla helposti löydettävissä. Opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat maksuttomia alle 18-vuotiaille. Alaikäisen opiskelijan kohdalla tehdään yhteistyötä opiskelijan vanhempien ja huoltajien kanssa. Jo 18 vuotta täyttäneiltä saa periä asiakasmaksua lääkärin antamista avohoidon sairaanhoitopalveluista, suun terveydenhuollon palveluista, laitoshoidosta, kotisairaanhoidosta ja fysioterapiasta. (THL s.a.)

Opiskeluhuolto toteutetaan niin yhteisöllisenä kuin yksilöllisenä opiskeluhuoltoon. Yhteisöllinen opiskeluhuolto tarkoittaa toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, terveyttä, hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta, osallisuutta sekä ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisölliseen opiskelijahuoltoon osallistuu kaikki oppilaitoksen toimijat. Ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista on henkilökunnalla. Terveysten ja hyvin-

vointiin liittyvät näkökulmat otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen arjen asioissa, kuten opetuksen sisällössä, käytettävissä menetelmissä sekä muussa toiminnassa, kuten ruokailutilanteissa. (THL s.a.)

Yksilökohtainen opiskeluhoolto tarkoittaa yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluterveydenhuollon palveluita, kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista opiskeluhoiltoa. Yksilökohtaisesta opiskelusta on säädetty opiskeluhoiltolaissa. Keskeisimpiä sisältöalueita yksilökohtaisessa opiskeluhoiltotyössä ovat muun muassa opiskeluhoillon palvelut, monialaiset asiantuntijaryhmät, opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoillon asiakkaana, kirjaaminen sekä oppimisen tuki. (Perälä, Hietanen-Peltola, Halme, Kanste, Pelkonen, Peltonen, Huurre, Pihkala, Heiliö 2015, 92.)

Opiskeluhoiltopalveluiden työntekijät, psykologit, kuraattorit, terveydenhoitajat ja lääkärit, osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen, suunnitteluun ja kehittämiseen. Yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttaminen on oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoiltoryhmän keskeinen tehtävä. Yhteisöllinen opiskeluhoilto kohdistuu muun muassa tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä mielenterveyden edistämiseen, opintojen edistämiseen sekä kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyyn ja vähentämiseen. (Perälä ym. 2015, 94.)

Opiskeluhoiltotyö tehdään moniammatillisesti. Opiskelijan hyvinvoinnista huolehtiminen on kokonaisvaltaista toimintaa, joka heijastuu koko kouluun ja opiskeluhyvinvointiin. Opiskeluhoillossa moniammatillinen toiminta voidaan jakaa oppilaitoksen sisäiseen ja ulkoiseen moniammatilliseen yhteistyöhön. Sisäiseen yhteistyöhön kuuluvat oppilaitoksessa toimivat henkilöt. Yhteistyöhön kuuluvat koko oppilaitoksen henkilöstö ja erityisesti opiskelijahuoltoryhmän jäsenet. Näitä toimijoita ovat esimerkiksi opettajat, opinto-ohjaajat, kuraattorit, kouluterveydenhoitajat, koululääkärit, psykologit, rehtorit ja erityisopettajat. Ulkoiseen moniammatilliseen yhteistyöhön kuuluvat esimerkiksi alueen nuorisotyöntekijät, psykiatrit tai erikoislääkärit. (Perälä ym. 2015, 96.)

Opiskelijan tuen tarpeen arviointi on tehtävä esimerkiksi tilanteissa, kun opiskelijalla on runsaasti selittämättömiä poissaoloja, opinnot eivät etene normaalissa aikataulussa tai opintosuoritukset heikenevät huomattavasti. Lisäksi tuen tarve on arvioitava, jos opiskelijalla ilmenee esimerkiksi mielen-terveys- tai päihdeongelmia tai käytöshäiriöitä. Kun tuen tarve havaitaan, tulee tarvittavat tukitoimet suunnitella ja järjestää ilman viiveitä. (Nylund 2011.) Nuoresta tulisi herätä huoli, kun tämä eristäytyy tai vetäytyy kaveripiiristä, on tavallista väsyneempi ja ärtyneempi tai kärsii esimerkiksi jatkuvista univaikeuksista. Asiaan tulee puuttua silloin, kun epätyypillinen käyttäytyminen jatkuu, nuori jää kiinni päihteiden käytöstä tai havaitaan itsetuhoista käyttäytymistä. Huolen tulisi herätä esimerkiksi silloin, jos nuoren ruokailutottumukset muuttuvat radikaalisti tai ilmenee oppimisvaikeuksia. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne ja Vanhala 2010, 60-61.)

Kun tuen tarve opiskelijalla ilmenee, tuen tarpeeseen liittyvistä asioista keskustellaan oppilaitoksen opiskelijahuoltotyöryhmässä. Kokoukseen kutsutaan lisäksi nuori itse sekä alaikäisen nuoren vanhempi. Kuitenkin ennen tällaisen työryhmän tapaamista olisi tärkeää, että ensin asiasta keskustelisi nuoren ja tarvittaessa tämän huoltajan kanssa koulukuraattori, ryhmänohjaaja tai muu työryhmän

jäsen. Opiskelijahuoltoryhmän kokouksen tavoitteena tulisi olla päätös siitä, millaisia tukitoimia opiskelijalle järjestetään ja kuinka niiden toteutumista tuetaan. Erityisen tuen toimenpiteet ovat yksilöllisiä, mutta esimerkiksi työrauhaan liittyvissä ongelmissa ja koulukiusaamisessa toimenpiteet saattavat koskea suurempaa opiskeluyhteisöä. (Nylund 2011.)

3.1 Koulusosiaalityö

Koulusosiaalityö on ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä, jossa kohdennetaan varhainen tuki nuoriin ja heidän perheisiinsä. Koulusosiaalityöntekijä on tavallisesti kuraattori, joka tuo sosiaalisen näkökulman oppilashuollon piiriin. Koulukuraattori toimii moniammatillisen oppilashuoltoryhmän jäsenenä, sekä verkostoituu koulun ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa. (Wallin 2011, 85-89) Koulusosiaalityö on monikerroksista ja laaja-alaista, joka ei kohdistu pelkästään yksilöön tai yhteisöön vaan työtä tehdään vuorotellen yksilön ja yhteisön välillä. (Wallin 2011, 93).

Koulusosiaalityötä ei ohjaa pelkästään yksi teoria, vaan koulusosiaalityön taustalla vaikuttavat useat teoriat sosiaalityöstä, psykososiaalisesta työstä ja pedagogiikasta. (Wallin 2011, 90). Sosiaalityön teoriat ovat kuitenkin näkyvimmit koulusosiaalityötä tarkasteltaessa, psykodynaaminen ja systeeminen teoria ovat lähtökohtina sosiaalityölle. Koulusosiaalityö on osa palveluohjausjärjestelmää, sekä yhteiskunnan muutostyötä. Psykososiaalisissa teoriassa työn lähtökohtana on yksilön ja yhteisön vuorovaikutus. Kuraattori pyrkii antamaan vastuuta asiakkaalleen eli opiskelijalle ja tämän perheelle ongelmien ratkaisussa, kuitenkin niin että toimii yhtä aikaa kontrolloijana ja kumppanina. Koulusosiaalityön tarkoituksena on tukea kasvua ja kehitystä, niinpä pedagogiset teoriat ohjaavat kuraattorin työtä. Yhteiskunta- ja kasvatustieteellinen ajattelu on sosiaalipedagogiikkaa, jota koulusosiaalityön teoria on. Asiakkaan kohtaaminen yksilönä on tärkeää, samoin kuin dialoginen keskustelu. Sosiaalipedagogiikan mukaan tärkeää on myös refleктоiva ja osallistava työtapo. (Wallin 2011, 92-93.)

Erialaisten teorioiden lisäksi koulusosiaalityötä ohjaa lainsäädäntö. Lastensuojelulaki, perusopetuksen lainsäädäntö, lukiolaki ja ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö ovat keskeisimmät lait, jotka ohjaavat kuraattorin työtä kouluissa. Lakien lisäksi kuraattorin työn tavoitteita, ohjeita ja velvollisuuksia löytyy opetussuunnitelmasta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos sekä opetushallitus on lisäksi laatinut ohjeellisia suosituksia kuraattorin työhön. (Wallin 2011, 94-95.)

3.2 Opiskeluhoolto Iisalmessa

Iisalmessa toisen asteen koulutusta järjestää Iisalmen lyseo, Savon ammatti- ja aikuisopisto sekä Ylä-Savon ammattiopisto. Aloituspaiikkoja Iisalmen lyseossa on 170, mutta useimmiten vapaita paikkoja jää yli. Yhteensä opiskelijoita lyseossa on noin 343. (Iisalmi 2016a.) Iisalmen lyseon ohjaussuunnitelman mukaan koulukuraattori on oppilaitoksen sosiaalisten kysymysten ja ongelmatilanteiden asiantuntija. Koulukuraattorin tehtävänä on edistää opiskelijoiden opintojen etenemistä, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Koulukuraattorin vastaanotolle voi hakeutua esimerkiksi asioissa, kuten kouluhaluttomuus, poissaolot, ristiriitatilanteet tai pelko- ja jännitysongel-

mat. Kouluterveydenhoitajan tehtävänä puolestaan on edistää opiskelijan fyysistä ja psyykkistä terveyttä. Kouluterveydenhoitajan puoleen voi kääntyä kaikissa terveyteen liittyvissä kysymyksissä. Terveydenhoitajan kautta on mahdollista saada myös lähete koululääkärille tai psykologipalveluihin. (Iisalmi 2016a.)

Savon ammatti- ja aikuisopiston Iisalmen toimipaikalla on opiskelijoita noin 400. Opiskelijat ovat merkonomi tai lähihoitajaopiskelijoita. Savon ammatti- ja aikuisopiston keskeisimpiä painopisteitä on osaava, hyvinvoiva ja osallistuva opiskelija. Opiskeluhuollon keskeisinä tavoitteina puolestaan ovat ennaltaehkäisevä opiskeluhoolto ja varhainen puuttuminen. (Savon ammattiopisto s.a.) Savon ammattiopiston opiskeluhooltosuunnitelman mukaan opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Savon ammatti- ja aikuisopistossa opiskeluhooltoja toteutetaan ensisijaisesti ehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhoollona. (Savon ammattiopisto s.a.)

Ammattiopiston opiskeluhooltosuunnitelmaan kuuluu opiskelijoiden osallisuuden, yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistäminen, opiskelijan ohjaus ja opiskelun tuki, opintojen edistymisen seuranta, monialainen yhteistyö, yksilökohtainen opiskeluhoolto, kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö sekä kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen sekä niihin puuttuminen. Monialaiseen yhteistyöhön kuuluvat alueellinen verkostotyö, kuntoutuksen yhteistyö, sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukainen yhteistyö, seurakuntien oppilaitostyö, etsivä nuorisotyö sekä tukihenkilötoiminta. Yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon kuuluvat opiskeluterveydenhuollon palvelut, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto. (Savon ammattiopisto s.a.)

Ylä-Savon ammattiopistolla on opiskelijoita yhteensä noin 2000, opiskelija määrään on laskettu kaikki aikuisopiskelijat, nuoret ja oppisopimusopiskelijat Iisalmen ja Kiuruveden toimipisteillä. Ammatilliseen perustutkintoon tähtää 2000 opiskelijasta 1160 opiskelijaa. Ysao järjestää koulutusta tekniikan ja liikenteen aloilla, sekä palvelu ja luonnonvara aloilla. Ylä-Savon ammattiopisto panostaa opetussuunnitelmatyöhön sekä opiskelijapalveluihin. (Ylä-Savon ammattiopisto 2014.)

Ylä-Savon ammattiopistossa opiskelijaa tuetaan ammattiin valmistumisessa ja tavoitteena on hyvinvoiva opiskelija. Tämän tavoitteen turvaamiseksi on rakennettu Ylä-Savon laadunhallintajärjestelmään Opiskelijan hyvinvoinnin turvaaminen- prosessi. Lisäksi Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä oli osatoteuttajan TATU- Tartu tutkintoon! - hankkeessa, jonka tärkeimpänä kohderyhmänä olivat nuoret, joilla on haasteita ammatillisiin opintoihin ohjautumisessa, opintoihin kiinnittymisessä sekä tutkinnon suorittamisessa. Hanke kesti syksystä 2011 vuoden 2015 loppuun saakka. Hankkeen aikana kehitettiin oppilaitosnuorisotyötä sekä oppilaitosten ja moniammatillisen asiantuntijaverkoston yhteistyötä. (Iisalmi 2015.)

Ylä-Savon ammattiopisto tarjoaa opiskelijoille monenlaista tukea opintojen etenemisen tukemiseksi. Opiskelijan lähimmät henkilöt ovat vastuuhjaaja sekä muut opiskelijaa opettavat opettajat. Opiskelijan tukena ovat myös erityisopettajat, kuraattorit, koulupsykologit sekä koululääkäri. Ylä-Savon ammattiopistolla työskentelee myös työhönvalmentajia sekä hyvinvointiohjaaja. Työhönvalmentaja on

erityisesti nuoren tukena opintojen päättövaiheen yhteydessä mutta tarvittaessa myös opintojen aikana. Oppimista on mahdollista tukea esimerkiksi lisäohjauksella tai erilaisilla oppimateriaaleilla. Jos opiskelija tarvitsee esimerkiksi oppimisvaikeuksien tai sairauden vuoksi pitkäaikaista tukea oppimiseen sekä opiskeluun, on hänellä oikeus erityiseen tukeen. (Ylä-Savon ammattiopisto 2018.)

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymässä toimii koulutiimi, jonka tarkoitus on olla oppilashuollon läheinen tuki. Koulutiimin tehtävänä on lasten ja nuorten koulunkäynti, hyvinvoinnin sekä mielenterveyden edistäminen. Tavoitteina ovat muun muassa varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisevästi toimiminen. Koulutiimiin kuuluvat koulukuraattorit, -psykologit, -psykkari, ehkäisevän päihdetyön tekijä sekä perheneuvolan edustus. Koulukuraattori on koulun oma sosiaalityöntekijä, jonka tehtäviin kuuluu tukea lasten ja nuorten koulunkäyntiä sekä tukea myös kotiin ja vapaa-aikaan liittyvissä ongelmissa. Lisäksi kuraattorin tehtävänä on kehittää kodin ja koulun yhteistyötä. (Ylä-Savon SOTE s.a.) Koulupsykologi työskentelee kouluilla ja työ painottuu erityisesti ennaltaehkäisevään työhön ja oppilaiden psyykkisen hyvinvoinnin tukemiseen. Koulupsykologille voi hakeutua esimerkiksi oppimisvaikeuksien, käyttäytymishäiriöiden, erilaisten kriisien tai mielialaan liittyvien ongelmien vuoksi. (Ylä-Savo s.a.)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan oppilaitoksen sijaintikunta vastaa opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Opiskeluterveydenhuolto on opiskelijalle maksutonta, kuitenkin yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalvelut eivät ole maksuttomia. Laissa myös sanotaan, että koulutuksen järjestäjällä on vastuu katsoa, että opetus suunnitelman mukainen opiskeluhoitosuunnitelma toteutuu. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9§.)

THL:n kouluterveyskysely tuottaa monipuolista seurantatietoja niin maakunnallisella kuin paikallisella tasolla. Tietoa kerätään eri ikäisten lasten sekä nuorten elämän eri osa-alueilta, kuten hyvinvoinnista, koulunkäynnistä sekä avun saannista. Kouluterveyskyselyn aihealueita ovat terveys ja toimintakyky, elintavat, hyvinvointi, osallisuus ja vapaa-aika, koulunkäynti ja opiskelu, perhe ja elinolot, kasvuympäristön turvallisuus, palvelut ja avunsaanti. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi, seuraavan kerran vuonna 2019. Kouluterveyskyselyyn osallistuvat perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaat sekä heidän huoltajansa, perusopetuksen 8. ja 9. luokkien oppilaat sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat. (THL s.a.)

Vuoden 2017 kouluterveyskyselyn mukaan Iisalmi on samassa linjassa muun Suomen kanssa opiskelun, sekä palveluiden ja avunsaannin osalta. Esimerkiksi Iisalmessa toisen asteen opiskelijoista 83,6% kokee, että on saanut kouluterveydenhoitajalta tarvitsemaansa apua. Indikaattorissa ilmeni kuitenkin puutteita koulukuraattorin sekä koulupsykologin osalta, sillä niistä ei löytynyt prosenttimääriä siitä, kokevatko nuoret saavansa heiltä tarvitsemaansa apua. Pohjois-Savon alueella 27,1% lukion 1. ja 2.asteen opiskelijoista kokee, ettei ole saanut tukea ja apua koulukuraattorilta. Ammatillisissa oppilaitoksista Pohjois-Savossa puolestaan 20,7% kokee, ettei ole saanut tukea ja apua koulukuraattorilta. Koko Suomen tasolla lukion ensimmäisen ja toisen vuositason opiskelijoista 7,1%

kokee, ettei ole päässyt koulukuraattorille yrittämisestä huolimatta. Ammatillisessa oppilaitoksessa sama luku on 10,5%. Lukion ensimmäisen ja toisen asteen opiskelijoista 11,1% kokee, ettei ole päässyt koulupsykologille yrittämisestä huolimatta. Ammatillisessa oppilaitoksessa 16,9% opiskelijoista ei ole päässyt koulupsykologille yrittämisestä huolimatta. (THL 2017a.)

Hyvinvoinnin, osallisuuden ja vapaa-ajan aihealueella selvitetään esimerkiksi nuorten vapaa-aikaan sekä harrastuksiin liittyviä asioita. Lukion 2. ja 2. vuoden opiskelijoista Iisalmessa 36,6% kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista Iisalmessa 36% kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista 32,4% kokee, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille. Lukion opiskelijoista näin kokee 42,3%. (THL 2017a.)

THL:n TEAviisarilla tuodaan esille kunnan toimintaa kuntalaistensa terveyden sekä hyvinvoinnin edistämiseksi. TEA on lyhenne sanasta terveydenedistämisenaktiivisuus, alkuperäiseltä termiltään ”health promotion capacity building”. Kansainvälisessä kirjallisuudessa termi tuli esille uutena käsitteenä 1990-luvulla. Termin taustalla on havainnot siitä, etteivät terveyttä edistävät interventiot jääneet pysyviksi toiminnoiksi tutkimus- ja kehittämisvaiheiden jälkeen. Terveydenedistämisenaktiivisuuden ulottuvuudet kuvaavat toimintaa eri näkökulmista. Jotta kunta voi toimia laadukkaasti sekä tehokkaasti, on sen huomioitava kyseiset näkökulmat. Nämä mittaamiseen kehitetyt viitekehyksen näkökulmia ovat: Sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi, voimavarat, yhteiset käytännöt, osallisuus sekä muut ydintoiminnot (THL 2018c.)

Terveydenedistämisenaktiivisuutta mitataan Teaviisarin avulla perusterveydenhuollon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, liikunnan, kunnanjohton sekä ikääntyneiden palveluiden toimialueilla. TEAviisarissa käytetään pisteytystä, joka määräytyy eri toimintojen laadun mukaan. Eri kuntien terveydenedistämisenaktiivisuuden tulokset ilmoitetaan pistemäärän 0-100 välillä. Lisäksi jokainen ulottuvuus jakautuu osakokonaisuuksiin, joille lasketaan omat osasummapistemäärät. Nämä pisteet lopulta skaalataan asteikolle 0-100. Pistemäärät ilmaistaan myös värikoodien avulla. Värikoodeissa vihreä merkitsee hyvää laatua (75-100 pistettä), keltainen merkitsee parannettavaa (25-74 pistettä) ja punainen tarkoittaa huonoa laatua (0-24 pistettä). (THL 2018c.)

Lukioiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävä toiminta on kehittynyt hyvään suuntaan, kuitenkin opiskelu- ja elämäntilanteiden järjestämisessä on edelleen kehitettävää. Palveluita lukioista löytyy aikaisempaa paremmin, sillä esimerkiksi kuraattoreiden ja psykologien resurssit ovat kasvaneet. Tilanne kaikissa lukioissa ei kuitenkaan ole sama. Psykologi- ja lääkäripalvelut joko puuttuivat kokonaan tai niistä ei ollut tietoa noin 12% lukioista ja kuraattoripalvelut noin 5% lukioista. (THL 2017.) THL:n TEAviisarin mukaan Iisalmen lyseossa kuraattorin työpanos sai 25 pistettä, joka tarkoittaa 1,27h/viikko kuraattorin työpanosta 100 opiskelijaa kohden. Terveystieteiden, lääkärin sekä psykologin työpanos sai mittauksessa 75 pistettä. Terveystieteiden kohdalla tämä tarkoittaa 4,45 tuntia viikossa 100 opiskelijaa kohden. Psykologilla tämä puolestaan tarkoittaa 2,23 tuntia viikossa 100 opiskelijaa kohden ja lääkäriä työpäivä on 1,08 tuntia viikossa 100 opiskelijaa kohden. (THL 2018c.)

Opiskeluhoultotyön mittarissa opiskelijan sekä huoltajien osallistuminen monialaiseen asiantuntijaryhmään sain 50 pistettä, tarkoittaen sitä, että opiskelijan osallistumiseen on tietyt yhteiset periaatteet, mutta ei kirjallista toimintamallia. Opiskeluhoultokertomuksen laatiminen ja säilyttäminen sekä monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen saivat molemmat mittarissa täydet 100 pistettä, tarkoittaen sitä, että niihin on kirjattu yhteinen käytäntö. (THL 2018c.)

Lisäksi TEAViisarin mukaan Iisalmen lyseossa ei raportoitu lainkaan lukiotason tietoja opiskelijoiden terveydestä ja hyvinvoinnista lukuvuonna 2015-2016 opiskeluhoultopalveluja järjestävälle taholle. Kuitenkin hyvät pisteet Iisalmen lyseon sai lukiotason opiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitietojen raportoinnista henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille sekä opiskeluhoultoryhmälle. Jokaisessa mainitussa kohdassa pisteitä on täydet 100. (THL 2018c.)

TEAViisarin sitoutumismittarissa opiskeluhoultosuunnitelman osalta Iisalmen lyseo on saanut jokaisella osa-alueella täydet pisteet. Nämä osa-alueet ovat opiskeluhoollon kokonaistarve, opiskeluhoollon kehittämisen ja seurannan toimenpiteet, yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteet, opiskelijoiden kanssa tehtävä yhteistyö, huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, oppilaitoksien sisäinen yhteistyö, suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä, opiskeluhoollon toimintatavoista tiedottaminen, yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen sekä käytettävissä olevat opiskeluhoollon palvelut. Täydet pisteet tarkoittavat sitä, että jokainen aikaisemmin mainittu kohta on mainittu opiskeluhoultosuunnitelmassa. (THL 2018c.)

Ylä-Savon ammattiopistossa TeaViisarin mukaan kuraattorin työpanoksessa 100 opiskelijaa kohden on parannettavaa. Viisarissa työpanos sai 58 pistettä, joka tarkoittaa sitä, että kuraattorilla on ollut noin 1,5–4,34 h/vko 100 opiskelijaa kohden. Myös psykologimitoituksessa on parannettavaa. Viisarissa psykologin työpanos on saanut 48 pistettä, joka tarkoittaa noin 1,5-4,34 h/vko 100 opiskelijaa kohden. Puolestaan terveydenhoitajamitoitus on saanut täydet 100 pistettä, joka tarkoittaa 4,5 tuntia tai enemmän 100 opiskelijaa kohden viikossa. (THL 2019a.)

Ylä-Savon ammattiopisto sai mittarissa täydet pisteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportoinnista opiskeluhoultoryhmälle sekä opiskeluhoultopalvelun järjestävälle taholle. Tämä tarkoittaa sitä, että tiedot on aina raportoitu mainituille tahoille. Opiskeluhoultotyön käytäntöjen osalta Ylä-Savon ammattiopisto on saanut kaikilta osa-alueilta täydet 100 pistettä. Nämä osa-alueet ovat opiskelijan ja vanhemman osallistuminen monialaiseen asiantuntijaryhmään, opiskeluhoultokertomuksen laatiminen ja säilyttäminen sekä monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen. Täydet pisteet tarkoittavat sitä, että jokaisessa mainitussa osa-alueessa on sovitut yhteiset käytännöt. (THL 2019a.)

Savon ammattiopiston Iisalmen yksikkö on saanut TEAViisarissa 75 pistettä kuraattorimitoituksesta. Tämä tarkoittaa sitä, että kuraattorin työpanos on ollut 4,35-7,99h 100 opiskelijaa kohden viikossa. Myös psykologimitoituksessa on saanut saman pistemäärän. Terveydenhoitajamitoitus on puolestaan saanut täydet 100 pistettä, joka tarkoittaa sitä, että terveydenhoitajan työpanos on ollut 4,5 tuntia tai enemmän 100 opiskelijaa kohden viikossa. (THL 2019b.)

Savon ammattiopisto sai täydet pisteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportoinnista opiskeluhuoltopalvelun järjestävälle taholle sekä opiskeluhuoltoryhmälle. Tämä tarkoittaa sitä, että tiedot on raportoitu aina mainituille tahoille. Myös Savon ammattiopisto on saanut TEAViisarissa täydet pisteet opiskeluhuoltotyön käytännöistä. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskeluhuoltoon on kirjattu yhteiset käytännöt. (THL 2019b.)

3.3 Nuorisotyö

Nuorisotyön asiakasryhmä on alle 29-vuotiaat nuoret. Nuorisotyön tavoitteina ovat muun muassa nuoren sosiaalinen vahvistaminen, kasvun, kehityksen sekä itsenäisyyden tukeminen. Tavoitteisiin kuuluu myös aktiivisen kansalaisuuden ja sukupolvien välisen vuorovaikutuksen edistäminen. Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi. Nuorisotyö pyrkii myös ehkäisemään syrjäytymistä. Nuorisotyössä keskeistä on ammatillinen osaaminen ja vapaaehtoistoiminta. Kunnan keskeiset tehtävät nuorisotyön järjestämiseksi ovat toimitilojen sekä harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen, nuorisoyhdistysten ja nuorisoryhmien tukeminen, erilaiset tieto- ja neuvontapalvelut, tarvittaessa työpajapalvelut sekä paikallisiin olosuhteisiin sopivat palvelut. (THL 2017.b)

Nuorten palvelut perustuvat paljon nuorten omaan haluun osallistua nuorisopalveluiden toimintaan ja käyttää palveluita. Nuorella on paljon valtaa siihen, kuinka nuorisotyö hänen kohdallaan etenee. Nuorisotyössä työntekijä voi etsiä nuoresta potentiaalia, hänen mielenkiinnon kohteitaan sekä huolenaiheita. Kun nuorisotyöntekijä kohtaa työssään nuoren, tulee työntekijän pyrkiä luomaan luottamuksellinen ja arvostava suhde nuoreen. Luottamus ja arvostus ovat tärkeitä asioita työntekijän ja nuoren välisen avoimen keskustelun mahdollistamiseksi. (Davies 2010, 2-3.)

Etsivä nuorisotyötä hallinnoi Aluehallintovirasto. Etsivä nuorisotyöntekijä etsii yhdessä nuoren kanssa vastauksia nuoren kysymyksiin ja ongelmiin sekä auttaa nuorta pääsemään tarvitsemiinsa palveluihin. Etsivä nuorisotyön asiakkaita on alle 29-vuotiaat nuoret, jotka eivät ole koulussa tai työssäkäyviä ja jotka tarvitsevat apua ja tukea koulutukseen tai työelämään pääsemisessä. Etsivä nuorisotyö on varhaisen tuen palvelu ja nuoren tahdosta riippuvainen. Aluehallintovirasto myöntää valtionavustuksia etsivä nuorisotyön toteuttamiseen. Tarkoituksena on vähentää niin sanottujen väliinputoajien eli koulu- ja työelämän ulkopuolelle jäävien määrää. (Aluehallintovirasto 2018.)

Nuorisolain 10§ mukaan etsivä nuorisotyön tehtävä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa tätä sellaisten palveluiden ja tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, osallisuuttaan yhteiskuntaan, itsenäistymistään, muuta elämänhallintaa sekä pääsyä koulutukseen tai työelämään. Kun kunta järjestää etsivä nuorisotyötä, sen tulee nimetä etsivä nuorisotyön toimeenpanosta vastaava kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Etsivä nuorisotyöntekijällä tulee

olla riittävä koulutus ja kokemus nuorten kanssa tehtävästä työstä. Etsivä nuorisotyötä voivat järjestää kunta tai useat kunnat yhdessä. (Nuorisolaki 1285/2016 10§)

Etsivä nuorisotyöntekijän tulee yrittää tavoittaa tuen tarpeessa olevat nuoret ja suunnitella yhdessä nuoren kanssa tämän elämänkulun vahvistamista. Tavoitettuaan nuoren nuorisotyöntekijä etsii yhdessä nuoren kanssa tälle sopivia lähialueen palveluita ja tukee niihin hakeutumisessa. Lisäksi nuorten toivomusten mukaan etsivä nuorisotyöntekijä voi olla nuoren tukena esimerkiksi viranomaispalveluissa. Nuori voi myös itse hakeutua itse etsivän nuorisotyön piiriin. Lisäksi lähipiirin aikuiset tai muut viranomaiset voivat pyytää apua etsivältä nuorisotyöltä. (Lybeck, Walden 2011, 42.)

Etsivä nuorisotyön tarkoituksena on auttaa nuorta tavoittamaan sellaiset palvelut, joilla voidaan edistää tämän kasvua, itsenäistymistä, pääsyä koulutukseen tai työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö ei varsinaisesti tarjoa palveluita vaan pyrkii yhteistyössä nuoren kanssa etsimään sopivat palvelut nuorelle. Etsivä nuorisotyötä tehdään nuorten antamiin tietoihin perustuen sekä nuoren omaan arvioon tuen tarpeesta. Jos kyseessä on alaikäinen nuori, voidaan keskustella nuoren vanhempien kanssa tapauksissa, joissa se ei ole nuoren edun vastaista. (Lybeck, Walden 2011, 42.)

3.4 Nuorisotyön valtakunnalliset hankkeet ja ohjelmat

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ”Vanupo” on lakisääteinen, valtioneuvoston nelivuotiskausittain hyväksymä poikkihallinnollinen ohjelma, jonka tavoitteena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Tässä ohjelmassa hallitus määrittelee nuorisopoliittiset tavoitteensa hallituskauden ajaksi. Asetuksen mukaisesti nuorisotyön ja -politiikan ohjelma sovittaa yhteen nuorten kasvu- ja elinolojen kannalta keskeisten ministeriöiden määrittelemät tavoitteet ja toimenpiteet. Ohjelma sisältää nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset ja asettaa kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle. Ottaen huomioon hallitusohjelmaan perustuvissa kärkihankkeissa sekä hallituksen muissa strategioissa ja ohjelmissa tehtävä työ nuorten kasvu- ja elinolojen parantamiseksi, hallitus on määritellyt viisi nuorisopoliittista tavoitetta vuosille 2017-2019. Tavoitteet ovat: jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus vähintään yhteen mieluisaan harrastukseen; nuorten työllistymistaidot ovat vahvistuneet ja syrjäytymisen vähenee; nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään; yhä harvemmalla nuorella on mielenterveysongelmia ehkäisevän toiminnan asioista; ja nuori saa riittävää neuvontaa ja muuta tukea itsenäiseen asumiseen. (OKM 2017.)

”Vanupossa” asetetaan myös tavoitteet Suomelle nuorisoalan kansainväliselle ja eurooppalaiselle yhteistyölle. Tavoitteina on kehittää nuorisotyön laatua erityisesti panostamalla nuorisotyöntekijöiden osaamiseen, verkostoitumiseen ja hyvien käytäntöjen vaihtoon; digitaalisen nuorisotyön kehittämiseen sekä nuorisoalan tiedon tuottamiseen. Nuorisotyöntekijöiden osaamisen kehittämisessä Suomen tavoitteena on viedä suomalaisen nuorisotyön osaamista muihin Euroopan neuvoston ja Euroopan unionin jäsenmaihin ja näin myös samalla parantaa nuorisotyön osaamisen tasoa verkostoitumisen avulla. Toimenpiteinä nuorisotyöntekijöiden osaamisen kehittämisessä Suomi tarjoaa malleja

sekä kehittämiskumppanuuksia nuorisotyön koulutukseen sekä kouluttajien ja koulutettujen työntekijöiden verkostoitumiseen. (OKM 2017.)

Digitaalisen nuorisotyön kehittämisen tavoitteena on ymmärryksen lisääminen digitaalisen median ja teknologian käytöstä nuorisotyössä. Digitalisaatio ymmärretään usein vain välineiden näkökulmasta, jolloin digitaalisen nuorisotyön todellinen tavoite saattaa jäädä taka-alalle. Perimmäisenä tavoitteena digitaalisessa nuorisotyössä tulisi olla nuorten kasvun tukeminen medioituneessa ja digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Toimenpiteinä digitaalisen nuorisotyön kehittämisessä opetus- ja kulttuuriministeriö on vuoden 2017 aikana käynnistänyt yhteistyöhankkeen Viron kanssa digitaalisen nuorisotyön kehittämiseksi. Suomessa sosiaalista mediaa käytetään jo monipuolisesti nuorisotyössä, esimerkiksi erilaisten nuorisotyöllisten pelitoimintojen osalta Suomi on yksi edelläkävijöistä. (OKM 2017.)

Nuorisoalan tiedon tuottamisessa Suomen tavoitteena on nuorisoalan eurooppalaisen sekä kansainvälisen yhteistyön keskittyminen tiedon tuottamiseen nuorisotyön vaikuttavuuden näkökulmasta. Tavoitteena on myös nuorisotyön ja -politiikan nykyisten mallien sekä menetelmien tuloksellisuuden arvioiminen suhteessa tavoitteisiin. Toimenpiteinä pohjoismainen lapsi- ja nuorisoyhteistyön komitea (NORDBUK) toteuttaa hankkeen nuorten asemaa koskevan tiedon keräämisen yhdenmukaistamiseksi Pohjoismaissa. Hankkeen tavoitteena on tuottaa vertailukelpoista tietoa nuorten erilaisesta arjesta sekä elinoloista Pohjoismaissa. Lisäksi ohjelmakauden aikana toteutetaan yhteistyössä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön eli OECD:n kanssa analyysi nuorten tilanteesta Suomessa. Tarkastelu Suomessa keskittyisi niin sanotuille NEET-nuorille. NEET-nuorilla tarkoitetaan nuoria, joilla ei ole koulu-, työ- tai harjoittelupaikkaa tai ei ole ase- tai siviilipalveluksessa. Tarkastelu keskittyisi lisäksi suunnattujen toimenpiteiden vaikuttavuuteen sekä nuorille tarjottavien palveluiden toimivuuteen. (OKM 2017.)

Nuorisotakuu antaa mahdollisuuden nuorelle, jolla ei ole työtä tai koulutusta. Nuorisotakuu edistää nuorten työllisyyttä ja lisää nuorten ammattitaitoa sekä lisää ja vahvistaa nuorten mahdollisuuksia itsenäiseen elämään. Jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi ilmoittautumisesta. (Nuorisotakuu s.a.) Nykyisen hallitusohjelman yhtenä kärkihankkeena on nuorisotakuun kehittäminen yhteisötakuun suuntaan, jossa vastuu tukea tarvitsevasta nuoresta on yhdellä taholla. Kärkihankkeen tavoitteena on kehittää nuorisotakuusta malli, jossa vastuu nuoresta on yhdellä taholla sekä vahvistaa etsivää nuorisotyötä. Lisäksi tavoitteena on syventää julkisen, yksityisen sekä kolmannen sektorin välistä yhteistyötä nuorten tukemisessa. Toimenpiteinä on myös taata kaikille peruskoulun päättävälle koulutuspaikka sekä vahvistaa nuorten sosiaali- ja terveyspalveluita ja taata kuntoutuspaikat. Lisäksi pyritään vahvistamaan työnetsijätoimintaa ja kehittämään nuorten palkkatukea sekä Sanssi-korttia työntekoon kannustavampaan suuntaan. (OKM s.a.)

Edellä mainitun kärkihankkeen saavutuksiin kuuluu muun muassa Ohjaamo-toiminta. Ohjaamoja on kaikkiaan 40 ja niissä työskentelee vähintään yhtenä päivänä viikossa yli 400 eri alojen ammattilaista. Vuonna 2016 Ohjaamot ovat tarjonneet yksilöohjausta 50 000 kertaa sekä erilaisissa ryhmissä

nuoria on kohdattu 60 000 kertaa. Lisäksi kärkihankkeen aikana on jo hahmoteltu luottohenkilötoimintamallia sosiaalihuoltolain ja nuorisolain pohjalta ja nuorten yrittäjyyspajatoiminta on laajentunut valtakunnalliseksi osana TE-palveluja. Myös palkkatukijärjestelmä on uudistettu. Palkkatukea käytetään selvemmin ammatillisen osaamisen kehittämiseen ja avoimille työmarkkinoille työllistymisen edistämiseen. Kärkihankkeen aikana on tehty myös rahoituspäätöksiä. Opetushallitus on myöntänyt Joustavan perusopetuksen (JOPO) toiminnan kehittämiseen 400 00 euroa 14 verkostohankkeelle, joissa on mukana yhteensä 79 eri kuntaa. Kärkihankkeen loppukauden päätoimiin kuuluu kärkihankkeiden kokonaistarkastelu, jolla varmistetaan eri kärkihankkeiden yhteisvaikutus lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnille sekä eriarvoisuuden vähentämiseksi maakuntauudistuksen myötä. Lisäksi hallitus toteuttaa 19 toimenpidettä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien nuorten vähentämiseksi. (Valtionneuvosto 2018.)

3.5 Nuorisotyö ja nuorisotyön hankkeet Iisalmessa

Iisalmesta löytyy useita nuorille suunnattuja palveluita. Nuoret voivat löytää heille suunnatut palvelut esimerkiksi Po1nt.fi- sivustolta. Iisalmessa yhtenä nuorisopalveluna Ylä-Savon Ohjaamo. Ohjaamo on alle 30-vuotialle suunnattu palvelupiste, josta saa ohjausta sekä neuvontaa esimerkiksi töihin tai opiskeluun liittyvissä asioissa. Ohjaamoon pääsee ilman ajanvarausta ja asiakkuutta. (Po1nt.fi s.a.c) Lisäksi Iisalmessa toimii nuorisotalo eli Nuokkari. Nuokkarilla järjestetään vapaan toiminnan lisäksi ryhmätoimintaa eri ikäryhmille, tapahtumia ja koulutuksia. Nuokkarin lisäksi nuorille on tila Iisalmen torin laidalla, nimeltään Luukku. Luukku on avoinna aamuisin ja ilta-päivisin. (Po1nt.fi s.a.b)

Iisalmen etsivä nuorisotyön tavoitteina on olla mukana nuorten elämässä ja tarjota varhaista tukea. Asiakkaaksi pääsee kaikki alle 29-vuotiaat nuoret. (INTRY.fi s.a.) Iisalmessa vuoden 2016 aikana etsivä nuorisotyö oli yhteydessä 156 nuoreen, joista 103 tuli etsivän nuorisotyön asiakkaiksi. Heistä 57 on 16-20-vuotiaita. Nuoret ohjautuivat etsivään nuorisotyöhön eniten eri oppilaitosten sekä sosiaalitoimen kautta. Suoria yhteydenottoja nuorilta tuli 31 vuoden 2016 aikana. (Iisalmi 2016b.)

Yhtenä myös Iisalmen alueen hankkeista toimii Po1nt- hanke, joka on luonut savolaisille nuorille suunnatun sivuston, josta nuoret saavat ajankohtaista tietoa palveluista, jotka toimivat Savon alueella. Po1nt- sivustoa ylläpitää 12 Savon alueen nuorisotyöntekijää. Po1ntin kautta nuoret voivat kysyä heidän elämäntilanteeseensa liittyviä asioita, joihin vastaa nuorisotyöntekijöistä koostuva vastaajarinki. Po1nt löytyy myös eri sosiaalisen median kanavista, joten se on siten helposti nuorten tavoitettavissa. (ESR s.a.) Lisäksi Iisalmessa toimi FeelMe- hanke vielä kevään 2018 ajan. FeelMe- hanke oli toiminnallinen hyvinvointihanke, jonka tavoitteena oli nuorten hyvinvoinnin, oman osallisuuden ja vaikuttamisen lisääminen. Hanke oli suunnattu yläkouluikäisille ja toisen asteen opiskelijoille. (Po1nt.fi s.a.a)

Po1nt-hankkeessa on syntynyt myös Po1nt on Chat- hanke, jonka taustalla on koko Po1nt-alueen nuorisotyöntekijöiden yhteinen visio, jonka mukaan nuorille tarjottavia digitaalisia välineitä sekä menetelmiä tulee kehittää. Po1nt on Chat- hankkeen avulla kehitetään täysin uusi tapa tehdä tieto- ja neuvontatyötä verkossa. Hankkeessa kehitetään monimediaisia online-palveluita, joita ovat Po1nt.Ai-chattibotti, chat-toimintojen kokonaisuus, jossa hyödynnetään eri viestintämahdollisuuksia esimerkiksi videon, kuvan ja äänen kautta. Chattibotti hyödyntää tekoälyä verkkovastaamisessa. Hankkeen aikana on tavoitteena luoda botille niin sanotusti ”aivot”, eli määritellään kysymysten sekä vastaus-ten raamit. Chattibotti opetetaan vastaamaan nuorten tieto- ja neuvontatyön ammattilaisten tarpeita sekä toimimaan parhaimman mukaan asiakaspalvelussa. Yhtenä online-palveluna käynnistyy läksytukipalvelu. Läksytuki on nuoren vapaa-ajalla tarjottava tukipalvelu läksyjen tekemiseen. Nuori voi ottaa yhteyttä palveluun ja läksyissä häntä auttaa koulutetut vapaaehtoiset. Tavoitteena on, että Po1nt on Chat-hankkeen jälkeen Savon alueella voidaan tarjota yhdenvertaisemmat verkkopalvelut asuinpaikasta riippumatta. Näin fyysisten rajojen merkitys hälvenee ja seudullisella verkostolla on mahdollisuus palvella koko Savon alueen nuoria. Hanke alkoi tammikuussa 2018 jatkuu joulukuun 2019 loppuun. (ESR s.a.)

Iisalmessa on laadittu nuorisotakuun toimeenpanemiseksi oma suunnitelma, jossa kerrotaan esimerkiksi Iisalmen kaupungin roolista nuorisotakuussa. Iisalmen kaupunkistrategia vuoteen 2025 saakka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa vuonna 2013, jonka keskeisenä painopisteenä on ”Nuoret tulevaisuuden tekijöinä”. Tämän tavoittamiseksi keskeisenä toimenpiteenä on nuorisotakuun toteuttaminen. Suunnitelman mukaan Iisalmessa toimii nuorisolain mukainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto eli monialainen ryhmä. Tämän ryhmän vastuulla on koordinoida nuorisotakuun toteutumista kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti ja vastaa lisäksi monialaisesta yhteistyöstä nuorisolain mukaisesti. (Iisalmi 2015.)

Iisalmessa aloitti keväällä 2015 ESR-rahoitteinen Ylä-Savon Ohjaamo. Hankkeen päätoimijana on Ylä-Savon ammattiopisto (YSAO) ja Iisalmen kaupunki toimii osatoteuttajana. Ohjaamoon voidaan tarvittaessa kutsua maahanmuuttoneuvoja ja pakolaisohjaajat. Myös Etappi-työllisyshankkeen toimipiste sijaitsee Ohjaamo-talossa. Kaikki nämä muut toimijat tukevat osaltaan ohjaamomallin kärkiajatus koulutusmahdollisuuksien sekä työllistymisen edistämisessä. (Iisalmi 2015.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa nuorten kokemuksista heille suunnatuista hyvinvointipalveluista. Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset olivat:

1. Mitä mieltä nuoret ovat heille suunnatuista hyvinvointipalveluista?
2. Ovatko Iisalmen kaupungin tarjoamat palvelut riittäviä ja nuorten tarpeisiin vastaavia?
3. Millaisiin tarpeisiin nuoret käyttävät palveluita ja tuntevatko nuoret heille suunnatut palvelut?

Halusimme tietää ovatko Iisalmessa nuorten palvelut sellaisia, joita nuoret käyttävät ja pääsevätkö nuoret halutessaan palvelujen piiriin. Lähdimme toteuttamaan kyselyä ja koko tutkimusta Ylä-Savon SOTE:lle, jotta tutkimuksesta voisi olla konkreettista hyötyä kaupungille. Kävimme neuvotteluja meidän opinnäytetyön vastaanottajan kanssa, millaisia kysymyksiä hän toivoisi saavan kyselyyn ja onko kyselylle edes tarvetta. Saimme nopeasti kaikkia osapuolia miellyttävän kyselyrunгон tehtyä ja pääsimme hiomaan virallista kyselylomaketta ja työsuunnitelmaa. Työsuunnitelman tehtyämme pääsimme hakemaan Ylä-Savon SOTE:lta tutkimuslupaa, jossa kerroimme tutkimuksen idean ja tarkoituksen. Tutkimusluvan saatuamme lähetimme toimeksiantajalle luonnoksen kyselylomakkeesta hyväksyttäväksi, jonka jälkeen pääsimme julkaisemaan sen Webropolissa.

Opinnäytetyön toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Toteutustavaksi valittiin Webropol-kysely, sillä pidimme tärkeänä sitä, että nuori pystyy vastaamaan kyselyyn helposti sähköisesti. Kyselyn linkki lähetettiin oppilaitoksiin sähköpostilla, joka sitten laitettiin eteenpäin opiskelijoille Wilma-palvelun kautta. Emme rajoittaneet vastaajamäärää, sillä halusimme saada laajan kuvan nuorten kokemuksista. Jaoimme linkkiä kyselyyn myös itse Facebookissa omilla sivuillamme. Lopulta kyselyyn vastasi 233 henkilöä.

4.1 Kvantitaavinen tutkimus

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus on menetelmä, joka antaa kuvan mitattavien ominaisuuksien välisistä eroista sekä suhteista. Tässä tutkimustavassa tietoja käsitellään numeerisesti, eli tutkittavia asioita käsitellään numeroiden avulla. Kvantitatiivisen tutkimuksen keskeisimpiä piirteitä ovat muun muassa muuttuja, objektiivisuus ja mittari. Muuttujan avulla voidaan selittää ja vertailla vastauksia. Muuttuja voi olla esimerkiksi jokin henkilöä koskeva asia, kuten ikä, sukupuoli tai opiskelupaikka. Objektiivisuus on puolestaan tärkeää sen vuoksi, että tutkija on puolueeton tehdessään tutkimusta eikä esimerkiksi pyri vaikuttamaan tutkimuksen tuloksiin. Mittari on taas tapa, jolla tutkimus suoritetaan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tällaisia mittareita voi olla esimerkiksi kyselylomake. (Vilka 2007, 13-14.) Tutkimuksessamme näkyvät kaikki nämä aikaisemmin kerrotut kvantitatiivisen tutkimuksen piirteet. Kumpikin tutkimuksen tekijöistä on myös puolueeton, sillä emme ole Iisalmen kaupungilla töissä, emmekä tutkimuksen kohteena olevissa kouluissa opiskelijoina. Tutkimuksemme tulokset ovat esitetty prosenttilukuina, kuten kvantitatiivisessa tutkimuksessa on tapana.

Kvantitaavisen tutkimuksen sekä sen tulosten puolueettomuutta edistää tutkijan ja tutkittavan etäinen suhde tutkimuksen aikana. Lisäksi puolueettomuutta edesauttaa tutkijan vähäinen vaikuttaminen esimerkiksi kyselyllä saatuihin vastauksiin ja tuloksiin. Kun tutkija kerää aineiston esimerkiksi verkossa, ei tutkija tapaa tutkittavaa henkilökohtaisesti ja etäisyys tutkittavaan säilyy. (Vilka 2007, 16) Toteutimme tutkimuksemme internetin välityksellä, eli emme tavanneet henkilökohtaisesti keitä vastaajista. Tällöin emme myöskään päässeet vaikuttamaan vastaajien vastauksiin, vaan he ovat vastanneet täysin oman näkemyksensä mukaan.

Tutkimuksen onnistumiseksi vaaditaan, että tutkimuskysymyksiin saadaan luotettavat vastaukset. Validiteetti eli pätevyys vaaditaan hyvään kvantitatiiviseen tutkimukseen. Tutkimus tehdään niin, että se vastaa niihin kysymyksiin, joita oli tutkimuksella tarkoitus selvittää. Tutkimuksen validiutta edistävät esimerkiksi korkea vastausprosentti ja perusjoukon määrittely. (Heikkilä 2014, 27-28.) Perusjoukolla tarkoitetaan sitä ryhmää, josta tietoa halutaan saada. Perusjoukko tulee määritellä tarkasti, jotta siitä voidaan valita otos. (Heikkilä 2014, 32.) Vastauksia voidaan pitää luotettavina, sillä kysely on lähetetty koko meidän valitsemalle perusjoukolle. Vastaukset ovat tulleet vastaajilta ilman ulkopuolisia toimijoita suoraan meille. Perusjoukko määriteltiin tutkimuksen alussa jo tarkasti ja se on ollut koko tutkimuksen ajan selvä. Tutkimuksen validiutta heikentää se, että ammattikouluista saimme vastauksia erittäin vähän. Tutkimusta ei voida siis yleistää ammattikoululaisten mielepitteeksi, kuitenkin lukiolaisten vastausprosentti oli hyvä ja tutkimusta voidaan yleistää lukiolaisten mielipiteeksi.

4.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyötä tehdessä noudatetaan aina ammattietiikkaa. Keskeiset eettiset periaatteet ja ammattietiikan lähtökohdat, joihin sosiaalialan työ nojautuu ovat ihmisoikeudet, ihmisarvo ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Ammattietiikalla pyritään edistämään ihmisen hyvän elämän toteutumista. (Talentia 2017.) Tutkimusetiikalla tarkoitetaan yleisesti sovittuja sääntöjä suhteessa kollegoihin, tutkimuskohteeseen, rahoittajiin, toimeksiantajiin ja yleisöön. (Vilka 2007, 30.) Tutkimusta tehdessä täytyy olla rehellinen, huolellinen ja tarkka kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Tutkimusta tehdessä on oleellista, että kaikki tarpeelliset tutkimusluvut hankitaan ja tehdään sopimukset kaikkien osapuolien välillä. (Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta 2012.)

Sähköistä kyselyä tehdessä, tulee varmistua siitä, että kaikilla on käytössään samat tietotekniset resurssit. (Vilka 2007, 74-75.) Päätimme toteuttaa kyselyn sähköisesti, sillä koimme nuorille olevan luonnollisinta vastata kyselyyn sähköisesti. Lähes kaikilla nuorilla on jonkinlainen älylaite, jolla vastaaminen onnistuu helposti. Tiedotimme kouluja tutkimuksesta, joten vastaaminen esimerkiksi koulujen tietokoneilla oli mahdollista. Koimme, että nuoret käyttävät paljon internetiä joka päiväisessä elämässään, joten kyselynkkin oli hyvä löytyä sieltä.

Tutkijan on tutkimusetiikan mukaan oltava vaitiolovelvollinen tutkimukseen vastaajista. Anonyymina vastattava kysely on tutkimuksessa suuri etu. (Vilka 2007, 74-75.) Päädyimme siihen, että tutkimukseen vastataan täysin anonyymisti, sillä kysymyksissä käsiteltävät asiat saattoivat olla joillekin

hyvin henkilökohtaisia. Painotimme saatekirjeessä sitä, että kyselyyn vastataan täysin anonyymisti eikä vastauksista voida ketään tunnistaa. Opinnäytetyötä kirjottaessa oli tärkeää, että viitteet kirjaan oikein. Hyvään tieteelliseen tutkimukseen ei kuulu plagiointi, havaintojen vääristely tai vilppi (Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta 2012.) Opinnäytetyössä pyrittiin käyttämään luotettavia sekä laadukkaita lähteitä. Lähdeluettelot sekä lähdeviitteet kirjattiin tarkasti ja todenmukaisesti.

4.3 Tutkimuksen kysely

Tutkimuksen kyselyä tehdessä huomiota tulee kiinnittää useaan asiaan, kuten kyselyn ulkonäköön. Kyselyn ulkonäkö saattaa vaikuttaa siihen, osallistuuko mahdollinen vastaaja tutkimukseen. Lisäksi kyselyn alkuun on hyvä laittaa niin sanotusti helpommat kysymykset, joiden avulla pyritään herättämään vastaajan mielenkiinto. Hyvän kyselylomakkeen tunnusmerkkejä ovat muun muassa selkeys, helppo ymmärrettävyys, sopiva pituus sekä se, että vastaaja tuntee itsensä tärkeäksi. (Heikkilä 2014, 46-47) Tutkimuskysymysten avulla muotoilimme kyselyn kysymykset, joihin on helppo vastata ja joiden avulla saamme haluamaamme tietoa. Tutkimuskysymysten lisäksi kysyimme nuorten sukupuolta, ikää sekä opiskelupaikkaa. Yhteistyökumppanimme tietoturvaan liittyvien ohjeiden mukaan emme kysyneet tarkempaa opiskelupaikkaa, vaan kysyimme, opiskeleeko vastaaja lukiossa ja ammattikoulussa.

Kyselyssä vastausvaihtoehtona voi olla strukturoidut eli suljetut kysymykset, jotka antavat vaihtoehdot valmiiksi vastaajalle. Suljetut kysymykset ovat mahdollisia, kun vastausvaihtoehdot tiedetään etukäteen. Suljetut kysymykset eivät saa olla liian pitkiä ja vastausvaihtoehtojen tulisi olla sellaisia, että jokainen löytää niistä sopivan. Suljettujen kysymysten etu on se, että kyselyyn vastaaminen nopeutuu sekä tulosten analysoiminen on nopeampaa. Suljetuissa kysymyksissä on kuitenkin mahdollista se, että vastausvaihtoehdot ohjaavat vastaajaa vastaamaan tietyllä tavalla tai vastaaja ei harkitse vastauksiaan. (Heikkilä 2014, 48-49) Opinnäytetyömme kyselyssä käytettiin pääasiassa suljettuja kysymyksiä, mutta nuorten äänen kuuluviin saamiseksi osaan kysymyksiin laitettiin avoin vastauskenttä. Lisäksi kyselyn lopuksi kaksi viimeisintä kysymystä olivat täysin avoimia, joihin vastaajat pystyivät kirjoittamaan omin sanoin mielipiteensä.

Saimme vastaajat lähettämällä koulujen kuraattoreille ja sitä kautta opiskelijoille Webropol-linkin, joten kaikki vastaukset tulivat sähköisessä muodossa. Lähestyimme koulujen kuraattoreita sähköpostilla kaksi kertaa ja pyysimme heitä jakamaan linkin opiskelijoille. Jaoimme myös linkkiä kyselyyn itse Facebookissa omilla sivuillamme. Webropol- palvelusta tiedot siirrettiin Excel-ohjelmaan. Sähköisessä kyselylomakkeessa voi tekijä itse määrittää mitkä kysymyksen ovat pakollisia, jolloin ei tarvitse käydä läpi vastaamattomia kysymyksiä. Kysely oli avoinna kaksi viikkoa, jonka päätyttyä aineisto analysoitiin.

4.4 Tulosten analysoiminen

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa täytyy ensin kerätä koko aineisto ennen analysoinnin aloittamista. (Vilka 2007, 106.) Ensimmäisenä kun aineistoa aletaan analysoimaan, tulee saadut tiedot tarkistaa

sekä varmistaa ettei oleellisia tietoja puutu. Toisena täydennetään tietoja, jolloin kyselyä voidaan täydentää eri keinoin tai muistuttaa vastaajia kyselystä. Viimeiseksi aineisto järjestellään niin, että sen pystyy tallentamaan sekä analysoimaan (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2009, 221-222.) Teimme kyselyn Webropol-alustalle, joka tallentaa tulokset valmiiksi ja sieltä ne oli helppo siirtää excel-taulukkoon ja sitä kautta tehdä päätelmät.

Kysely oli auki kaksi viikkoa ja huomasimme ensimmäisen viikon lopulla, että vastauksia oli tullut vain noin 30 kappaletta. Laitoimme uudestaan viestiä koulujen henkilökunnalle, että voisivatko he muistuttaa oppilaita vastaamaan kyselyyn. Lyseon lukiolta tuli vastaus, että he vastaavat oppilaiden kanssa kyselyyn luokanohjaustunnilla ja ammattikoulujen henkilökunta lupasi laittaa kyselyn Wilmaan. Loppujen lopuksi 11 ammattikoululaista ja 222 lukiolaista vastasi kyselyyn. Kyselyä ei siis voi yleistää ammattikoululaisten mielipiteeksi.

Kvantitatiivisen tutkimuksen avainsanoja ovat tunnusluku, korrelaatiokerroin sekä ristiintaulukointi. Tunnuslukuihin kuuluvat esimerkiksi keskiluvut sekä hajontaluvut. Ristiintaulukointi puolestaan on kahden muuttujan välinen riippuvuus. Korrelaatiokerroin ilmaisee muuttujien vaikutusta toisiinsa. Analysoinnissa käytetään taulukoita, kuvioita, tunnuslukuja sekä näiden lisäksi tekstiä. Taulukoita voidaan käyttää silloin, kun halutaan kertoa paljon tietoa yksityiskohtaisesti. Kuvioita käytetään silloin kun tahdotaan antaa nopeasti luettavaa tietoa lukijalle. (Vilka 2007, 118, 135.) Päätimme tehdä tässä opinnäytetyössä tuloksista kuvioita, jotta ne olisivat selkeästi esitettävissä ja luettavissa. Ristiintaulukoimme vastauksia iän ja sukupuolen mukaan, jotta nähtäisiin vaikuttaako nämä tekijät tuloksiin. Emme vertailleet ammattikoululaisten ja lukion eroja keskenään, sillä ammattikoululaisten vastauksia oli niin vähäinen määrä. Pienen vastausprosentin takia olisi riski että henkilö tunnistetaan vertailun vuoksi.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

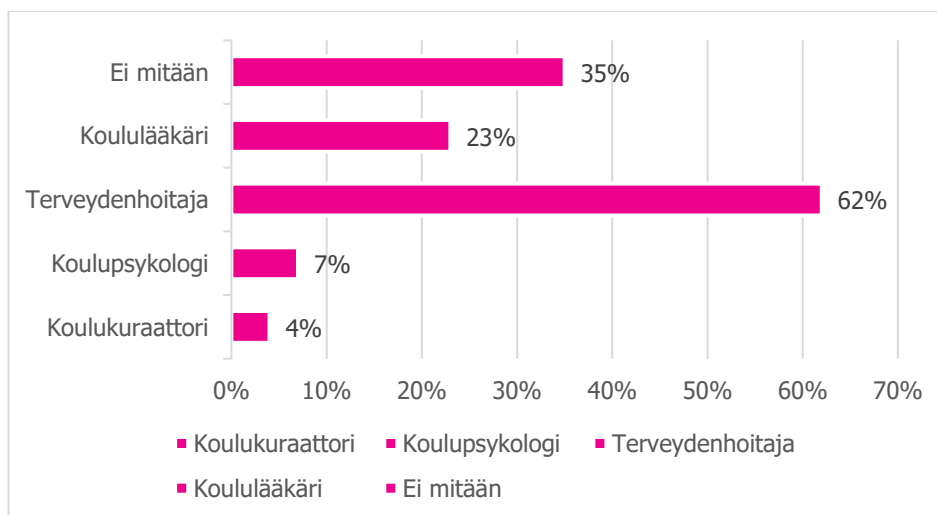
Kyselyyn vastasi 233 nuorta. Ensimmäisillä kysymyksillä kartoitettiin nuorten ikää, sukupuolta sekä opiskelupaikkaa. Kyselyyn vastasi niin miehiä kuin naisia sekä vastaajia oli jokaiselta ikävuodelta ikähaarukalta, jonka olimme rajanneet. Kysymyksiin iästä, sukupuolesta ja opiskelusta vastasi kaikki kyselyyn vastanneista 233 nuoresta. Vastanneista 40% (N=94) oli 16-vuotiaita, 17-vuotiaita oli 33% (N=78) ja 18-vuotiaita 22% (N=52). Jonkin muun vastauksen iän kohdalle antoi 4% (N=9). Vastanneista 63% (N=146) oli tyttöjä, 36% (N=84) poikia ja 1% (N=3) joku muu. Vastanneista lukiossa opiskelee 95% (N=222) ja ammattikoulussa 5% (N=11). Kaikkiaan Iisalmen lyseossa opiskelijoita on 343, joten kyselyyn vastasi 65% Iisalmen lyseon opiskelijoista. Savon ammatti ja aikuisopistossa 16-18 vuotiaita opiskelijoita on 71 ja Ylä-Savon ammattiopistolla 16-18-vuotiaita opiskelijoita on 489.

5.1 Opiskeluhoolto

Eniten koulun tarjoamista palveluista käytetään terveydenhoitajan palveluita, joita vastaajista 62% (N=142) oli käyttänyt viimeisen vuoden aikana. Vastanneista 4% (N= 10) oli käyttänyt koulukuraattorin palveluita, 7% (N=15) koulupsykologin palveluita ja koululääkärin palveluita kertoi käyttäneensä 23% (N=53) vastaajista. Vastaajista 35% (N=81) ei ole käyttänyt palveluita lainkaan. Kysymykseen vastasi 230 nuorta. (Kuvio 1.)

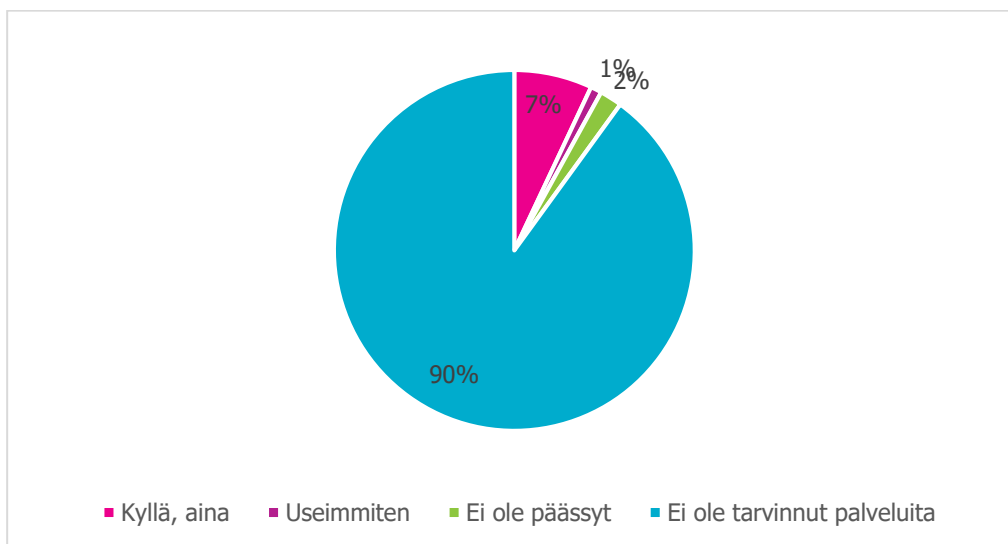
Opiskeluhoillon palveluista vastaajat käyttivät eniten kouluterveydenhoitajan sekä koululääkärin palveluita. Tytöistä 66% oli käyttänyt kouluterveydenhoitajan ja 28% koululääkärin palveluita viimeisen vuoden aikana. Pojista 54% oli käyttänyt kouluterveydenhoitajan palveluita ja 13% koululääkärin palveluita viimeisen vuoden aikana.

16-vuotiaista 59% oli käyttänyt kouluterveydenhoitajan palveluita viimeisen vuoden aikana. 16-vuotiaat ovat ainoa ikäluokka, joista kukaan ei ollut käyttänyt koulukuraattorin palveluita viimeisen vuoden aikana. 17-vuotiaat olivat käyttäneet eniten kouluterveydenhoitajan palveluita, sillä heistä 69% vastasi käyneensä terveydenhoitajalla viimeisen vuoden aikana. Myös 18-vuotiaat olivat käyttäneet eniten terveydenhoitajan palveluita, heistä 59% oli käynyt terveydenhoitajan luona.

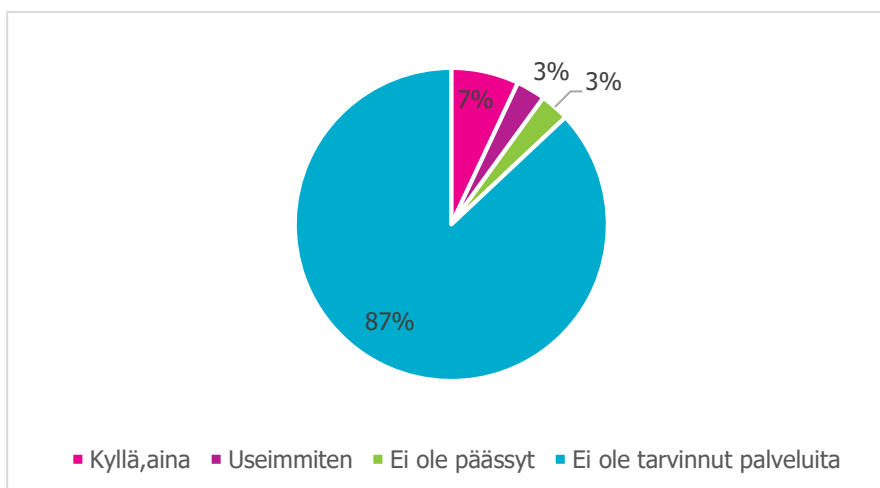
KUVIO 1. Käytetyt palvelut viimeisen vuoden aikana (n=230)

90% (N=209) vastanneista ei ollut tarvinnut koulukuraattorin palveluita laisinkaan. Aina tarvittaessa koulukuraattorin luokse oli päässyt 7% (N=16) vastanneista ja useimmiten koulukuraattorin luokse oli päässyt 1% (N=3) vastaajista. Vastaajista 2% (N=4) kokevat etteivät ole päässeet koulukuraattorin luokse, vaikka tarve olisi ollut. Kaikkiaan kysymykseen vastasi 232 nuorta. (Kuvio 2.)

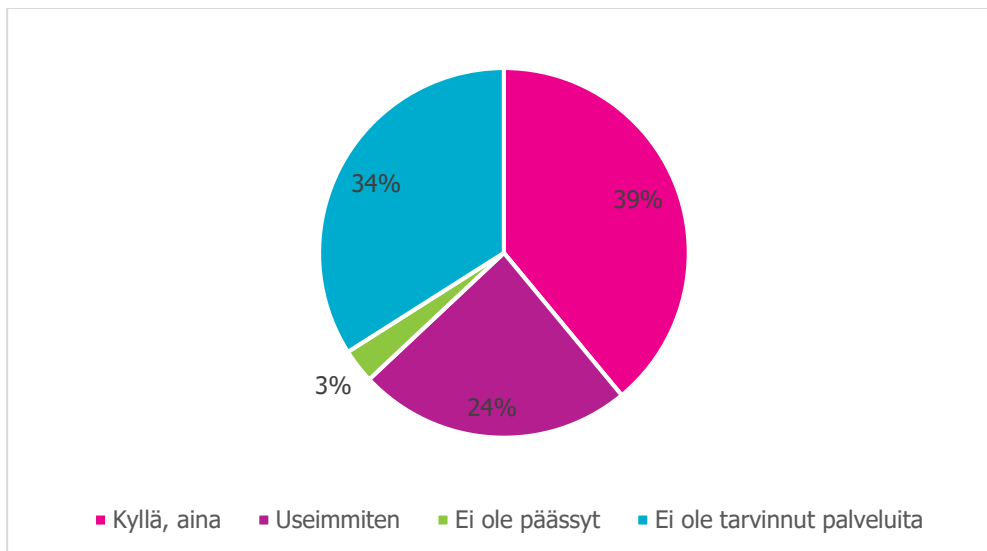
KUVIO 2. Pääsy koulukuraattorin palveluihin (n=232)

Kysymykseen siitä, onko päässyt tarvittaessa koulupsykologin luokse, vastasi 232 nuorta. Vastaajista 87% (N=201) ei ollut tarvinnut koulupsykologin palveluita laisinkaan. Vastaajista 7% (N=16) oli päässyt koulupsykologin luokse aina tarvittaessa ja 3% (N=8) useimmiten. Vastaajista 3% (N=7) ei ollut päässyt koulupsykologin vastaanotolle, vaikka olisi tarvinnut. (Kuvio 3.)

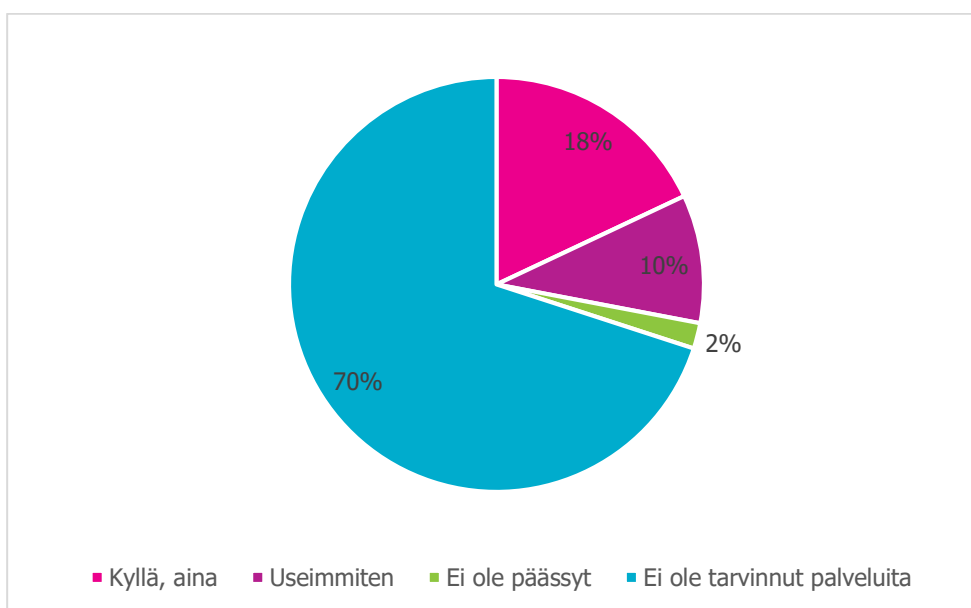
KUVIO 3. Pääsy koulupsykologin palveluihin (n=232)

Kysymykseen vastanneista 34% (N=78) ei ollut tarvinnut kouluterveydenhoitajan palveluita lainkaan. 39% (N=90) vastanneista oli päässyt kouluterveydenhoitajan vastaanotolle aina tarvittaessa. Useimmiten kouluterveydenhoitajan luokse oli kokenut päässeensä 24% (N=56) vastanneista. 3% (N=7) vastanneista ei ollut päässyt kouluterveydenhoitajan vastaanotolle, vaikka olisi halunnut päästä. Kysymyksiin vastasi kaikkiaan 231 nuorta. (Kuvio 4.)

KUVIO 4. Pääsy kouluterveydenhoitajan palveluihin (n=231)

70% (N=161) vastanneista ei ollut tarvinnut koululääkärin palveluita lainkaan. Aina koululääkärin luokse oli päässyt 18% (N=41) vastaajista ja useimmiten 10% (N=23) vastaajista. Vastaajista 2%(N=5) ei ollut päässyt koululääkärin vastaanotolle, vaikka olisi halunnut päästä. Kysymykseen vastasi 230 nuorta. (Kuvio 5.)

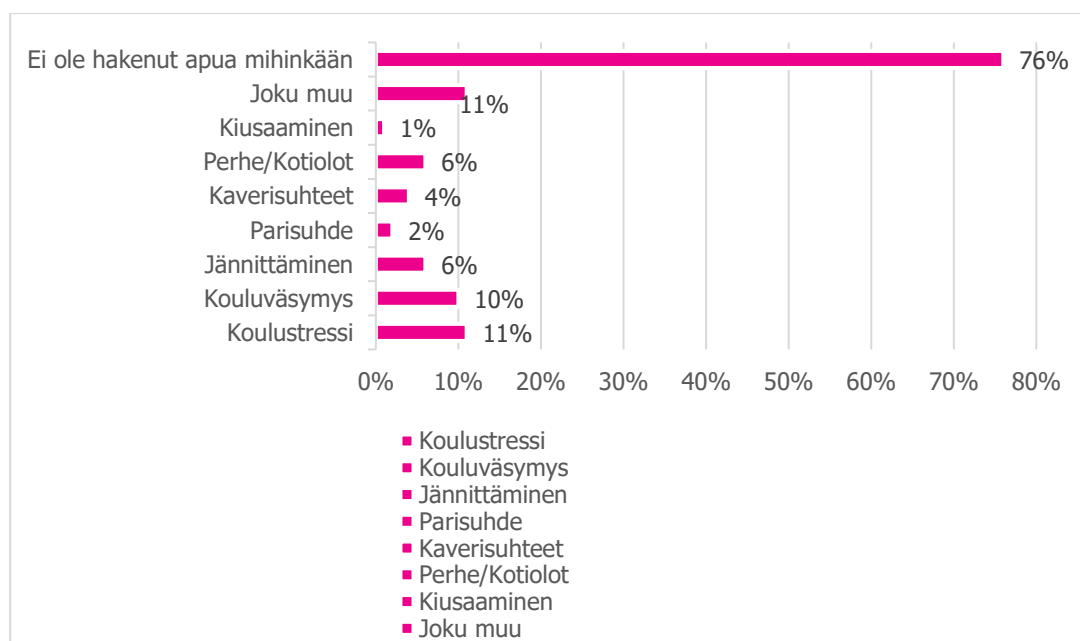

KUVIO 5. Pääsy koululääkärin palveluihin (n=230)

Eniten apua oli haettu koulustressin ja kouluväsymyksen vuoksi. Koulustressin vuoksi apua oli hakenut 11% (N=25) vastaajista ja kouluväsymyksen vuoksi 10% (N=22) vastaajista. Jännittämisen vuoksi 6% (N=14) vastaajista. Lisäksi parisuhteeseen liittyvien asioiden vuoksi apua oli hakenut 2% (N=5) vastaajista, kaverisuhteiden vuoksi 4% (N=8) vastaajista, perhe/kotiolojen vuoksi 6% (N=13) sekä kiusaamisen vuoksi 1% (N=3) vastaajista. 76% (N=174) vastaajista ei ollut hakenut apua mihinkään. Avoimen vastauksen antoi 11% (N=25) vastaajista. (Kuvio 6.)

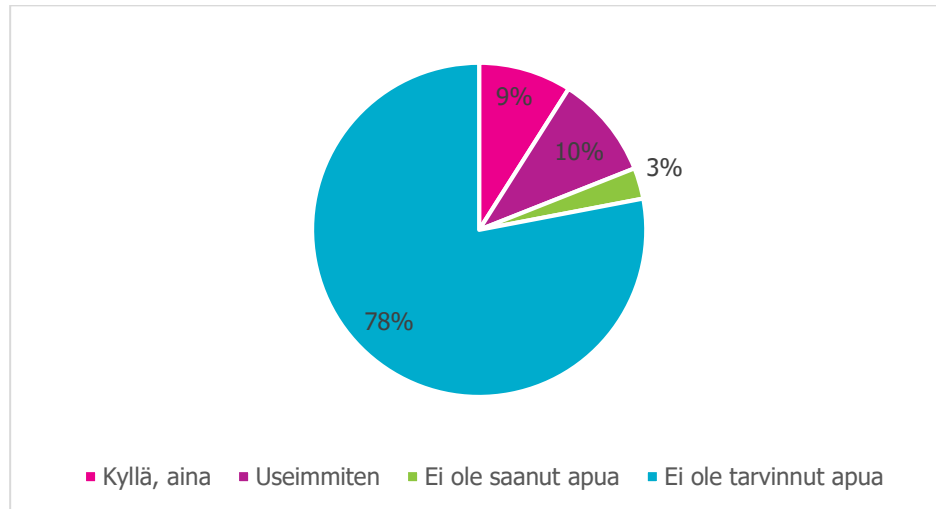
Tytöistä 13% oli hakeutunut apua koulustressin ja 11% kouluväsymyksen vuoksi. Pojista puolestaan koulustressin ja kouluväsymyksen vuoksi apua oli hakenut 6%. Yleisimmin pojat hakeutuivat palveluihin tarkastuksien vuoksi, kuten armeijan kutsuntatarkastukseen.

Vastaajat kertoivat hakeneensa apua myös muun muassa keskittymisongelmiin, ehkäisyyn, masenukseen sekä muihin mielenterveysongelmiin. Lisäksi apua oli haettu työssäoppimispaikan löytymiseen. Terveystoimijalla oli käyty esimerkiksi armeijan kutsuntatarkastuksissa, sekä erilaisissa terveydellisissä asioissa.

KUVIO 6. Asiat joihin nuoret ovat hakeneet apua opiskelijahuollosta (n=228)

Aina apua ongelmiinsa oli kokenut saaneensa 9% (N=20) vastaajista ja useimmiten 10% (N=24) vastaajista. Vastaajista 3%(N=7) kokivat, etteivät ole saaneet apua ongelmiinsa, vaikka olisivat tarvinneet. 78% (N=181) vastaajista ei ollut tarvinnut apua laisinkaan. Kysymykseen vastasi 232 nuorta. (Kuvio 7.)

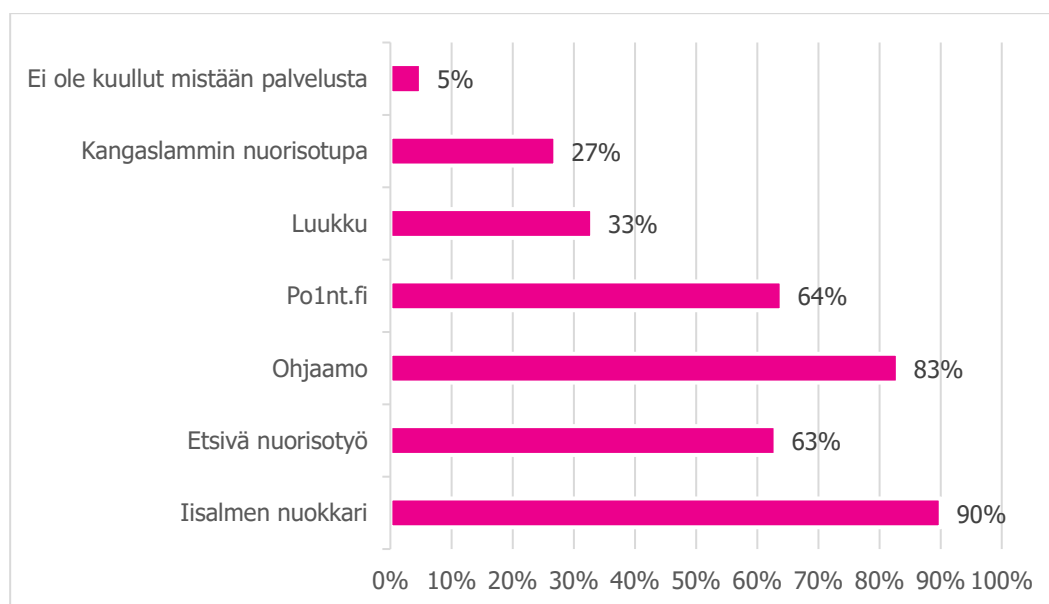

KUVIO 7. Koettu avunsaanti (n=232)

Viimeinen opiskeluhooltoon liittyvä kysymys oli kysymys palveluiden näkyvyydestä. Kysyessä opiskeluhoollon palveluiden näkyvyydestä 81% (N=188) vastaajista oli sitä mieltä, että koulun tarjoamat palvelut ovat riittävän hyvin näkyvillä. Puolestaan 19% (N=43) kysymykseen vastanneista kokee, ettei palvelut ole riittävästi näkyvillä. Kysymykseen vastasi kaikkiaan 231 nuorta.

5.2 Muut nuorten palvelut

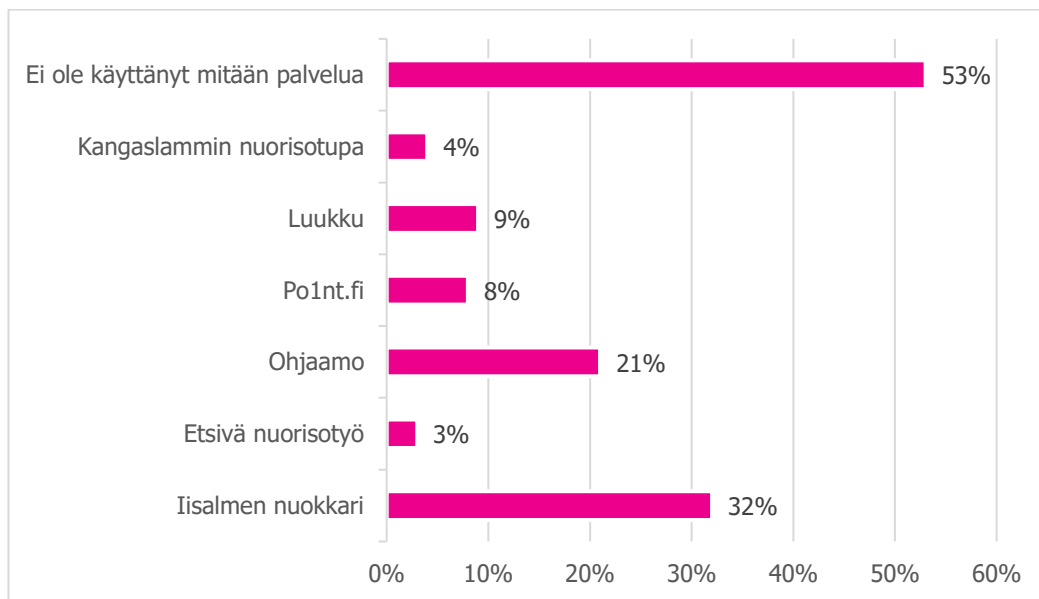
Parhaiten nuoret tietävät Nuokkarin, Ohjaamon, Po1nt.fi-sivuston sekä Etsivän nuorisotyön. Kysymykseen vastanneista 90% (N=207) oli kuullut Iisalmen nuokkarista, 63% (N=145) vastanneista Etsivästä nuorisotyöstä ja Ohjaamosta 83% (N=192). Po1nt.fi. palvelusta oli kuullut 64% (N=148) vastaajista, Torin tilasta "Luukusta" oli kuullut 33% (N=77) vastaajista ja Kangaslammin nuorisotuvasta 27% (N=62) vastaajista. Vastaajista % (N=12) ei ollut kuullut mistään mainituista palveluista. Kysymykseen vastasi 231 nuorta. (Kuvio 8.)

KUVIO 8. Nuorten tietoisuus heitä koskevista palveluista (n=231)

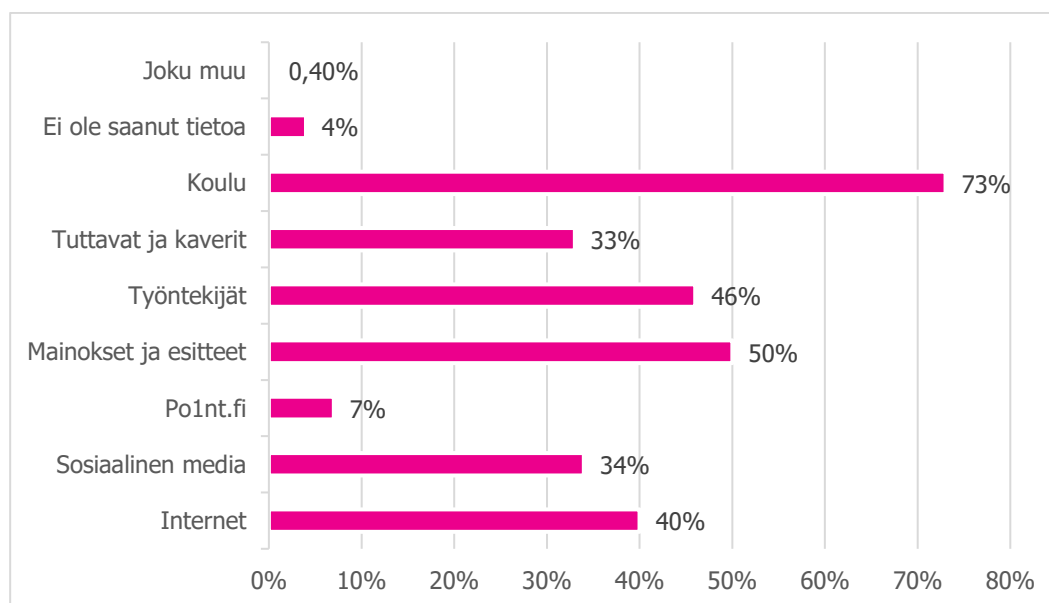
Eniten nuoret olivat käyttäneet Nuokkarin palveluita, sillä vastanneista 32% (N=73) oli käyttänyt Iisalmen nuokkarin palveluita. Puolestaan 3% (N=6) Etsivän nuorisotyön ja 21% (N=47) Ohjaamon palveluita. Po1nt.fi- sivustoa oli käyttänyt 8% (N=18), Torin tilaa "Luukkua" 9%(N=21) ja Kangaslammin nuorisotuvan palveluita oli käyttänyt 4%(N=8). 53% (N=119) vastaajista ei ollut käyttänyt mitään mainituista palveluista. (Kuvio 9.) Tytöt olivat käyttäneet eniten nuokkarin sekä ohjaamon palveluita. Nuokkaria vastanneista naisista oli käyttänyt 34% ja Ohjaamoa 23%. Myös pojat olivat käyneet eniten nuokkarilla ja ohjaamossa. Pojista 30% oli käyttänyt nuokkarin palveluita ja Ohjaamon palveluita 16%. Kysymykseen vastasi 226 nuorta.

Myös ikävuosi jaottelussa Nuokkaria ja Ohjaamoa oli käytetty eniten. 16-vuotiaista 38% oli käyttänyt Nuokkarin palveluita ja 14% Ohjaamon palveluita. 48% 16-vuotiaista ei ollut käyttänyt mitään mainituista palveluista. 17-vuotiaista nuorista 37% oli käyttänyt Nuokkarin palveluita ja 29% Ohjaamon palveluita. 17-vuotiaista 48% ei ollut käyttänyt mitään mainituista palveluista. 18-vuotiaista Nuokkarin palveluita oli käyttänyt 14% ja Ohjaamon palveluita 22%. 71% 18-vuotiaista ei ollut käyttäneet mitään mainituista palveluista.

KUVIO 9. Nuorten palveluiden käyttö (n=226)

Eniten tietoa nuorille suunnatuista palveluista nuoret olivat saaneet koulusta, joista tietoa kertoi saaneensa 73% (N=166). Lisäksi internetistä tietoa kertoi saaneensa 40% (N=91). Sosiaalisesta mediasta tietoa oli saanut 34% (N=78) ja Po1nt.fi-sivustolta 7% (N=17). Erilaisista mainoksista, sekä esitteistä tietoa oli saanut 50% (N=115) ja palveluiden työntekijöiltä tietoa oli saanut 46% (N=104). Tuttavilta ja kavereilta tietoa kertoi saaneensa 33% (N=75) vastaajista. Kysymykseen vastanneista 4% (N=10) kertoi ettei ollut saanut tietoa laisinkaan. "Joku muu"-vaihtoehdon valitsi 0,4% (N=1), mutta ei ilmoittanut mitään vastausta. Kysymykseen vastasi 228 nuorta. (Kuvio 10.)

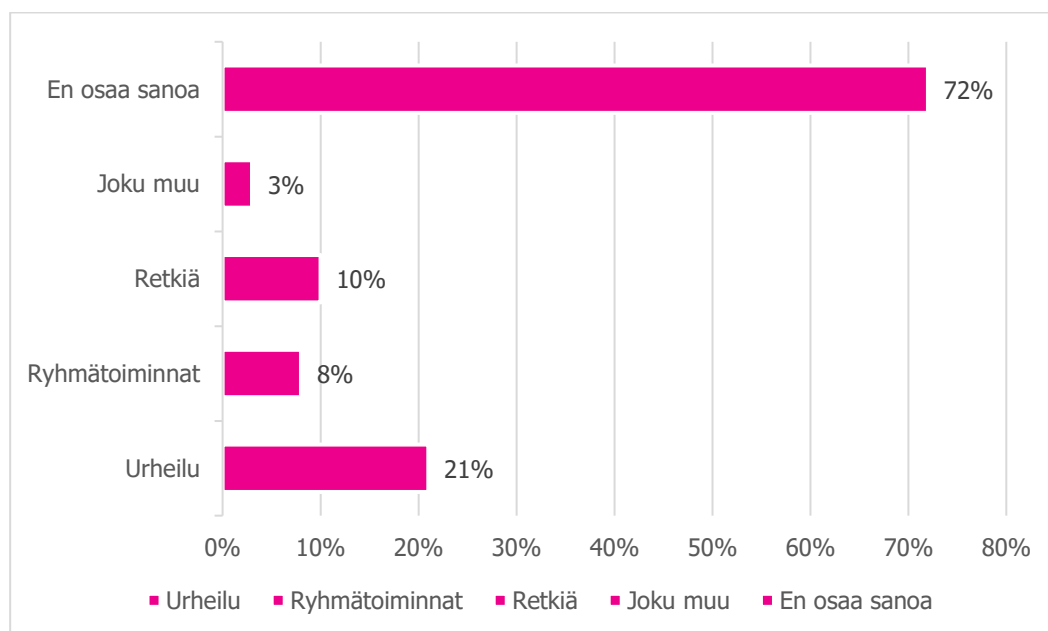

KUVIO 10. Tiedon saanti kanavat

Nuorista 70% (N=162) oli sitä mieltä, että nuorten palvelut Iisalmissa ovat riittävästi näkyvillä. Puolestaan 30% (N=68) oli sitä mieltä, että palvelut eivät ole riittävästi näkyvillä. Kysymykseen vastasi 230 nuorta.

Kyselyssä kartoitettiin myös nuorten mielipidettä siitä, millaista toimintaa he haluaisivat Iisalmeen järjestettävän. Eniten nuoret toivoivat urheilua, jota toivoi 21%(N=48) vastanneista. Erilaisia ryhmätoimintoja toivoi 8%(N=17) vastaajista, sekä retkiä toivoi 10%(N=23) vastaajista. ”Jotain muuta” vaihtoehdon valitsi 3% (N=6) ja ”En osaa sanoa” vastasi 72% (N=162). Pojat toivoivat erityisesti urheilua, sillä heistä 31% valitsivat toiveekseen urheilun. Tytöt toivovat urheilun lisäksi eniten retkiä. Urheilua tytöistä toivoi 16% ja retkiä 13%. Kysymykseen vastasi 97% (N=226) koko kyselyyn vastanneista. (Kuvio 11.)

Jokaisen vastausvaihtoehdon kohdalle oli annettu mahdollisuus kertoa tarkemmin, millaista toimintaa toivoo. Avoimissa vastauksissa vastaajat toivovat nuorille enemmän tapahtumia, esimerkiksi konsertteja. Lisäksi liikuntaa toivottiin paljon, esimerkiksi rentojen liikuntaryhmien tai kilpailuiden muodossa. Lisäksi toivottiin lisää oleskelutiloja, kuten oleskelutilaa enemmän lukioikäisille, jossa voisi vaikka opiskella.

KUVIO 11. Toivottu toiminta Iisalmeen (n=226)

Selvitimme avoimilla kysymyksillä, millaisia nuorten palveluita nuoret haluaisivat Iisalmeen. Kysymykseen vastasi 25% (N=58) kyselyyn vastanneista. Samat vastaukset toistuivat useamman kerran ja suurinpina toiveina nousi esille urheilu sekä retket. Kysymykseen vastanneet toivoivat esimerkiksi nuorille enemmän tapahtumia, kuten konsertteja. Lisäksi toivottiin paljon urheilua eri muodoissa, kuten kilpailuja tai vapaita urheiluryhmiä. Niin sanottuja ”höntsäryhmiä” toivottiin erityisesti salibandyyn. Lisäksi toivottiin retkiä nuorille. Nuoret toivoivat myös erilaisia tiloja nuorille, esimerkiksi tilaa enemmän lukioikäisille, jossa voisi halutessaan esimerkiksi opiskella tai muuten viettää aikaa.

Viimeisenä nuoret saivat antaa vapaasti palautetta niin nuorten palveluista kuin opiskeluhuollosta. Vastauksen antoi 24% (N=55) kyselyyn vastanneista. Suurin osa kysymykseen vastanneista ovat

yleisesti tyytyväisiä palveluihin. Kuitenkin vaikka palvelut ovat hyviä, koetaan ettei niissä ole aina riittävästi resursseja. Esimerkiksi kerrotaan, ettei terveydenhoitajalle pääse aina kun olisi tarve. Uusimmasta palvelusta, Torin tilasta Luukusta, toivotaan, että se olisi avoinna pidempään perjantaisin ja lauantaisin.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä tietoa toimeksiantajalle nuorten kokemuksista heille suunnatuista palveluista. Tutkimuskysymyksiä oli kolme, joihin saimme kyselyn avulla vastauksia. Vastaaajia oli tavoite saada mahdollisimman laajasti, jotta tulokset antaisivat todenmukaisen kuvauksen nuorten kokemuksista. Kyselyn kautta annettiin nuorille mahdollisuus tuoda omat mielipiteet esille. Tulokset ovat yleistettävissä lukiolaisiin, mutta ei ammattikoululaisiin, sillä ammattikoulussa opiskelevia nuoria ei tavoitettu vastaamaan toivotulla tavalla. Vertailua ammattikoululaisten sekä lukiolaisten välillä emme tehneet, sillä vastausprosentti ammattikoululaisten kohdalla oli niin pieni. Halusimme tällä tavalla turvata vastaajien tietosuojan.

Opiskelijahuollon palveluihin ollaan yleisesti tyytyväisiä. Nuoret kokevat, että apua on yleensä saatu sitä tarvittaessa. Kuitenkin jokaisen koulun tarjoaman palvelun kohdalla oli myös heitä, jotka eivät ole päässeet palveluun, vaikka olisi tarvinnut. Esimerkiksi 3% (N=7) vastanneista ei ole päässyt kouluterveydenhoitajan vastaanotolle, vaikka olisi halunnut päästä ja 2% (N=4) kokevat etteivät ole päässeet koulukuraattorin luokse, vaikka tarve olisi ollut. Tässä kohdassa tutkimusta voisi viedä pidemmälle, jotta voitaisiin selvittää syyt miksi opiskeluhoollon palveluihin ei olla aina päästy.

Kuitenkin 81% (N=188) vastaajista oli sitä mieltä, että palvelut ovat riittävästi näkyvillä. Tämä tarkoittaa sitä, että nuoret ovat tietoisia siitä, mitä palveluita heidän on mahdollista saada. Avoimessa kohdassa (kysymys 18) nuoret kertovat, että palvelut ovat hyviä, mutta resursseja ei aina ole riittävästi.

Yleisimmät avuntarpeet nuorilla on koulustressi 11% (N=25), kouluväsymys 10% (N=22) ja jännittäminen 6% (N=14). Tytöistä 13% on hakeutunut apua koulustressin ja 11% kouluväsymyksen vuoksi. Pojista puolestaan koulustressin ja kouluväsymyksen vuoksi apua on hakenut 6%. Yleisimmät pojat hakeutuvat palveluihin tarkastuksiin, kuten armeijan kutsuntatarkastuksiin.

Avuntarpeisiinsa apua on aina saanut 9% (N=20) vastaajista ja useimmiten 10% (N=24) vastaajista. Vastaajista 3% (N=7) kokevat, etteivät ole saanut apua ongelmiinsa, vaikka olisi tarvinnut. Vastauksissa tuli hyvin esille yleisimmät avuntarpeet ja muut syyt miksi opiskeluhoollon palveluihin haudutaan.

Muista nuorisopalveluista kysyessä tulee ilmi, että nuoret tuntevat palveluita, mutta kaikki eivät kuitenkaan niitä käytä. Esimerkiksi 90% (N=207) on kuullut Iisalmen nuokkarista, 63% (N=145) vastanneista Etsivästä nuorisotyöstä ja Ohjaamosta 83% (N=192). Kuitenkin 53% (N=119) vastaajista ei ole käyttänyt mitään mainituista palveluista ja 32% (N=73) on käyttänyt Iisalmen nuokkarin palveluita, 3% (N=6) Etsivän nuorisotyön ja 21% (N=47) Ohjaamon palveluita. Lisäksi 30% (N=68) on sitä mieltä, että palvelut eivät ole riittävästi näkyvillä.

Nuorilta tuli hienosti toiveita siitä, millaista toimintaa nuorisopalvelut voisi järjestää. Suurimpina toiveina olivat retket, urheilu eri muodoissa sekä tapahtumat. Urheilua toivoi 21%(N=48) sekä retkiä toivoi 10%(N=23). Lisäksi toivotaan tiloja, jotka olisivat suunnattu enemmän lukio-ikäisille nuorille.

Tuloksien perusteella voidaan päätellä, että nuoret tuntevat heille suunnatut palvelut melko hyvin ja niihin ollaan yleisesti tyytyväisiä. Nuorilta tuli toiveita siitä, mitä nuorten palveluissa voisi olla lisää. Valtaosa saa tarvitsevänsä avun ja palvelut ovat riittäviä, mutta on edelleen heitä, jotka eivät koe saavansa apua, vaikka olisi sitä tarvinnut. Esille tulivat yleisimmät syyt hakeutua opiskeluhoollon palveluihin, joita olivat koulustressi, kouluväsymys sekä jännittäminen. Nämä tulevat esille niin naisilla kuin miehillä.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöllämme pyrittiin tuomaan esille nuorten oma mielipide palveluista. Toimeksiantajalle saatiin tietoa siitä, mitä mieltä nuoret ovat opiskeluhollosta Iisalmessa. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää mielipiteitä myös muista nuorten palveluista Iisalmessa. Iisalmessa ei ole vastaavaan opinnäytetyötä tehty, mutta esimerkiksi kouluterveyskyselyn avulla on selvitetty samankaltaisia kysymyksiä.

Vaikka vastaajamäärä olikin suuri, suurin osa vastaajista opiskelee lukiossa. Tämä vaikuttaa tuloksiin ja vertailua eri oppilaitoksien välillä ei pystynyt tekemään. Kyselyä jaettiin kaikkiin kolmeen kohdekouluun, mutta jostain syystä kysely ei tavoittanut ammattikoululaisia samalla tavalla kuin lukiolaisia. Kouluissa kyselyä jaettiin opiskelijoille Wilmassa. Tähän on voinut vaikuttaa esimerkiksi mahdolliset ammattikoululaisten työharjoittelujaksot. Lukiolaiset puolestaan olivat vastanneet kyselyyn yhteisesti ryhmänohjaustunnilla. Vastausten kokonaismäärä kuitenkin yllätti positiivisesti suuruudellaan.

Vastaukset opiskeluhooltoon liittyen on melko samassa linjassa vastaavanlaisiin kysymyksiin esimerkiksi uusimassa kouluterveyskyselyssä. Valtaosa on tyytyväinen opiskeluhooltoon ja saa tarvitsevaansa apua aina, tai ei ole tarvinnut palveluita lainkaan.

Vastaavan kyselyn voisi toteuttaa eri kouluasteilla ja eri paikkakunnilla. Opiskeluhoolto ja nuorisopalvelut ovat nuorille suuri tuki, joten niiden toimivuutta ja erityisesti nuorten omia mielipiteitä niistä voisi olla hyvä selvittää. Tästä syystä halusimme oman opinnäytetyömmekin toteuttaa juuri tästä aiheesta. Kyselyn voisi toteuttaa eri tavoin, esimerkiksi keskitymällä vai opiskeluhooltoon tai puolestaan vain muihin nuorten palveluihin. Myös yksittäinen palvelu voisi tehdä omasta palvelustaan vastaavan kyselyn, jonka avulla selvittää nuorten mielipiteitä, näkyvyyttä ja toimivuutta.

Tutkimusta voisi jatkaa esimerkiksi selvittämällä syitä, miksi opiskeluhoollon palveluihin ei aina pääse, vaikka olisi ollut tarve. Jokaisen opiskeluhoollon palvelun kohdalla tuli esille pieni määrä vastauksia, joiden mukaan palveluihin ei ole aina päästy.

Kyselyn avulla opiskeluhoollon palveluita pystyy kehittämään esimerkiksi vastaamaan niihin tarpeisiin, jotka tulivat esille kyselyssä. Näitä avuntarpeita olivat esimerkiksi kouluväsymys, jännittäminen sekä koulustressi. Palveluita voisi kehittää niin että ne mahdollisesti ennaltaehkäisisivät näitä ongelmia tai mahdollisimman hyvin vastaisi näihin avuntarpeisiin. Lisäksi kyselyssä tuli avoimessa kysymyksessä esille, ettei esimerkiksi kouluterveydenhoitajalla ole tarpeeksi resursseja, joten se voisi olla selvittämisen kohde.

Muiden nuorisopalveluiden kohdalla voisi selvittää mistä johtuu, että vaikka nuoret tuntevat palveluita, he eivät kuitenkaan käytä niitä usein. Valtaosa vastaajista on kuullut esimerkiksi Iisalmen nuokkarista, mutta vain 32% on käyttänyt nuokkarin palveluita. Lisäksi tuli ilmi, että nuoret saavat eniten tietoa nuorten palveluista koulusta, jonka vuoksi palveluiden ja työntekijöiden näkyvyys kouluissa ja yhteistyö koulujen kanssa on tärkeää. Nuorilta tuli hienosti toiveita siitä, millaista toimintaa

he haluaisivat nuorisopalveluiden toteuttavan. Mielestämme näitä toiveita kannattaa hyödyntää, sillä se saattaisi kannustaa nuoria enemmän mukaan toimintaan.

Jälkeenpäin huomasimme tutkimuksesta jääneen pois kokonaan seurakuntien osuuden nuorisotyöstä. Seurakunnilla on tarjolla nuorisolle toimintaa, mutta se on vähäisempää kuin pienille lapsille tarjottava toiminta. Esimerkiksi Ylä-savon seurakuntayhtymä tarjoaa nuorille iltapäiviksi toimintaa, jossa voi pelata pelejä ja olla yhdessä kavereiden kanssa. Tämä avoimien ovien tapahtuma on tarkoitettu yli 12-vuotiaille nuorille. (Iisalmen seurakunta s.a.)

LÄHTEET JA TUOTETTU AINEISTO

ADHD-liitto ry 2016. Lasten ADHD-esite. Erweko oy [Viitattu 2018-11-21]

ADHD-tutuksi.fi, s.a. Mikä on ADHD? [Verkkosivu] [Viitattu 2019-02-11] Saatavissa: <https://adhd-tutuksi.fi/mika-on-adhd/>

Aluehallintovirasto 2018. Etsivä nuorisotyö. [Verkkosivu] [Viitattu: 2018-03-14] Saatavissa: <https://www.avi.fi/web/avi/etsiva-nuorisotyö#.WqkWFjFLIU>

DADI, Yasmina ja RAEVUORI, Anu 2013. Syömishäiriöt. Teoksessa: MARTTUNEN, Mauri, HUURRE Taina, STRANDHOLM, Thea ja VIIALAINEN Riitta (Toim.). Nuorten mielenterveyshäiriöt. Opas nuorten kanssa työskenteleville aikuisille. Tampere: Juvenes Print-Suomen yliopistopaino oy

DAVIES, Bernard (2010) What do we mean by youth work? Teoksessa Janet Batsleer & Bernard Davies (toim.) What is Youth Work? Exeter: Learning Matters Ltd.

Euroopan sosiaalirahasto ESR s.a. Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman hankkeen kuvaus. [Verkkodokumentti] [Viitattu 2018-10-15] Saatavissa: <https://www.eura2014.fi/rctiepa/projekti.php?projektkoodi=S21203>

HEIKKILÄ, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Helsinki: Edita

HIETALA, Tarja, KALTIAINEN, Tiina, METSÄRINNE, Ulla ja VANHALA, Erja 2010. Nuori ja Mieli – koulu mielenterveyden tukena. Latvia: Livonia Print.

HIRSJÄRVI, Sirkka, REMES, Pirkko, SAJAVAARA, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

HONKANEN, Eija ja SUOMALA, Anne 2009. Oppilashuollon käsikirja. Keuruu: Tammi.

HUTTUNEN, Matti 2018a. Aspergerin oireyhtymä. Duodecim Terveyskirjasto. [verkkojulkaisu][viitattu 2019-02-11] Saatavissa: https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00354

HUTTUNEN, Matti, 2018b. Nykimishäiriöt (Touretten oireyhtymä) Duodecim Terveyskirjasto. [verkkojulkaisu][viitattu:2019-02-11] Saatavissa: https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00524

Iisalmi 2016a. Iisalmen lyseo. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma. [Verkkojulkaisu] [Viitattu: 2018-03-12] Saatavissa: <http://www.iisalmi.fi/loader.aspx?id=e57642ab-b387-4924-82b6-d99bf414b588>

Iisalmi 2016b. Nuorisotakuuraportti. Etsivä nuorisotyö. [Verkkodokumentti] [Viitattu: 2018-03-12] Saatavissa: <http://www.iisalmi.fi/loader.aspx?id=902c2b4b-79df-4446-b9c2-5fb28da8288c>

Iisalmi 2015. Iisalmen kaupungin nuorisotakuusuunnitelma 2016-2017. [Verkkodokumentti] [Viitattu: 2018-03-14] Saatavissa: <http://www.iisalmi.fi/loader.aspx?id=d287346a-3f15-4c71-9f4b-54ea74ac31e2>

INTRY s.a. Etsivä nuorisotyö. [Verkkosivu] [Viitattu: 2018-02-13] Saatavissa: http://www.intry.fi/?page_id=10

Iisalmen seurakunta s.a. Tapahtumat. [Verkkojulkaisu] [Viitattu: 2019-27-01] Saatavissa: <https://www.iisalmenseurakunta.fi/tapahtumat>

Joutjärvi Maija 2012. Tourette pakottaa nytkähtelemään. Tehy-lehti 13/2012 [Viitattu 2018-17-10] Saatavissa: <https://www.tehylehti.fi/fi/terveys/tourette-pakottaa-nytkahtelemaan>

LYBECK, Tuula ja WALDEN, Jaana. Nuorisoalan muutokset- Monialainen yhteistyö ja Etsivä nuorisotyö. Etsivä nuorisotyö. Teoksessa Aaltonen, Kimmo. (toim.) Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki: Tietosanoma Oy

Mieli s.a. Mielenterveysseura. Riippuvuusongelmat. [Verkkosivu][viitattu 2019-02-17] Saatavissa: <https://www.mielenterveysseura.fi/fi/mielenterveys/mielenterveyden-häiriöt/riippuvuusongelmat>

- MLL, 2018. Mannerheimin Lastensuojelu Liitto ry. Kuka kiusaa, ketä kiusataan? [Verkkajulkaisu][Viitattu 2019-02-17] Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/kiusaaminen/kuka-kiusaa-keta-kiusataan/>
- MLL, 2017. Mannerheimin Lastensuojelu Liitto ry. Nuori on yksinäinen. [Verkkajulkaisu][Viitattu 2019-02-19] Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/nuori-on-yksinainen/>
- NIEMELÄ, Pauli 2011. Sosiaalityö hyvinvointietikan toteuttajana. Hyvinvointitoiminnan organisoiminen yhteiskunnassa- tarkastelun konteksti. Teoksessa PEHKONEN, Aini ja VÄÄNÄNEN-FOMIN, Marja. (Toim.) Sosiaalialan arvot ja etiikka. Juva: Bookwell Oy.
- Nuorisolaki. L 21.12.2016/1285. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu: 2018-02-13] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285#Pidp450101152>
- NYLUND, Tarja 2011. Opiskeluterveys. Erityisen tuen tarve toisella asteella. Teoksessa: KUNTTU, Kristina, KOMULAINEN, Anne, MAKKONEN, Katri ja PYNNÖNEN, Päivi. (Toim.). Kustannus Oy Duodecim. [Viitattu 2018-03-14] Saatavissa: <http://www.oppiportti.fi/op/ote00099/do>
- OKM s.a. Nuorisotakuun kehittäminen. [Verkkosivu] [Viitattu 2018-10-13] Saatavissa: <https://minedu.fi/nuorisotakuu>
- OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ. Valtakunnallinen nuorisotyö ja -politiikan ohjelma 2017-2019. [Verkkodokumentti] [Viitattu 2018-11-12] Saatavissa: <https://minedu.fi/documents/1410845/4274093/VANUPO+FI+2017+final.pdf/92502e8e-0cd0-40f0-b097-5ef39e1d529f/VANUPO+FI+2017+final.pdf.pdf>
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. L 30.12.2013/1287. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu: 2018-02-13] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>
- PERÄLÄ, Marja-Leena, HIETANEN-PELTOLA, Marke, HALME, Nina, KANSTE, Outi, PELKONEN, Marjaana, PELTONEN, Heidi, HUURRE, Taina, PIHKALA, Jussi ja HEILIÖ, Pia-Liisa. Monialainen opiskelu- huolto ja sen johtaminen. Tampere. Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy
- Po1nt s.a. a FeelMe- nuorten toiminnallinen hyvinvointihanke. [Verkkosivu] [Viitattu: 2018-02-13] Saatavissa: <http://www.po1nt.fi/fi/kunnat/iisalmi/feelme-nuorten-toiminnallinen-hyvinvointihanke/>
- Po1nt s.a. b Nuorisotalo. [Verkkosivu] [Viitattu: 2018-02-13] Saatavissa: <http://www.po1nt.fi/fi/kunnat/iisalmi/nuorisotalo/>
- Po1nt s.a. c Ylä-Savon Ohjaamo. [Verkkosivu] [Viitattu: 2018-02-13] Saatavissa: <http://www.po1nt.fi/fi/sivustot/yla-savon-ohjaamo/>
- PURJO, Timo 2016. Itsetuhoisuus. Nuortenlinkki.fi [Verkkajulkaisu] [Viitattu 2019-02-17] Saatavissa: <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/mielenterveys/itsetuhoisuus>
- RIIKOLA, Teija ja ASIKAINEN, Marja 2010. Kielellinen erityisvaikeus lapsilla ja nuorilla (dysfasia). [Viitattu 2018-01-11] Saatavissa: <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/potilaalle/suositus?id=khp00092>
- Rikosuhripäivystys s.a. Koulukiusaaminen satuttaa ja voi vaikuttaa elämään vielä aikuisenakin. [verkkosivu][Viitattu 2019-02-17] Saatavissa: <https://www.riku.fi/fi/erilaisia+rikoksia/koulukiusaaminen/>
- SALMELA-ARO, Katariina 2012. Koulu-uupumus. Nuortenlinkki.fi [Verkkajulkaisu][Viitattu 2019-02-17] Saatavissa: <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/koulutus-tyo-ja-raha/koulu-uupumus>
- Savon ammattiopisto s.a. Opiskelijan hyvinvointi. [Verkkosivu] [Viitattu: 2018-03-12] Saatavissa: <https://www.sakky.fi/opiskelijalle/opiskelijan-opas/opiskelijan-hyvinvointi>
- STRANDHOLM, Thea ja RANTA, Klaus 2013. Ahdistus ja ahdistuneisuushäiriöt. Teoksessa: MARTTUNEN, Mauri, HUURRE Taina, STRANDHOLM, Thea ja VIIALAINEN Riitta (Toim.). Nuorten mielenterveyshäiriöt. Opas nuorten kanssa työskenteleville aikuisille. Tampere: Juvenes Print- Suomen yliopistopaino oy

- TALENTIA 2017. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Puna Musta Oy. [Viitattu 2018-03-12] Saatavissa: <http://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/>
- THL s.a. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Opiskeluterveydenhuolto. Järjestäminen. [Verkkosivu] [Viitattu: 2019-03-20] Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhuolto/opiskeluterveydenhuolto/jarjestaminen>
- THL 2018a. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Nuorten masennusoireilu ja masennustilat. [Verkkosivu][Viitattu 2019-02-17] Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyshairiot/nuorten-mielenterveyshairiot/nuorten-masennusoireilu-ja-masennustilat>
- THL 2018b. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Opiskeluterveydenhuolto. [Verkkosivu] [Viitattu 2018-10-29] Saatavissa: <https://thl.fi/en/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhuolto/opiskeluterveydenhuolto>
- THL 2018c. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. TEAViisari. Lukiokoulutus: Iisalmen lyseo ja aikuislukio 2016. [Verkkosivu] [Viitattu: 2018-03-13] Saatavissa: <https://www.teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?view=LukOPP&y=2016&y=2014&y=2012&r=LUK00152&r=KOKOMAA&chartType=pointer&cmp=r>
- THL 2019a. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. TEAViisari. Ammatillinen koulutus: Savon ammatti- ja aikuisopisto, Iisalmi 2016. [Verkkosivu] [Viitattu: 2019-03-24] Saatavissa: <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?view=AmmOPP&y=2016&y=2014&y=2012&r=ID10038312&r=KOKOMAA&chartType=pointer&cmp=y>
- THL 2019b. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. TEAViisari. Ammatillinen koulutus: Ylä-Savon ammatitopisto 2016. [Verkkosivu] [Saatavissa: 2019-03-24] Saatavissa: <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?view=AmmOPP&y=2016&y=2014&y=2012&chartType=pointer&cmp=y&r=AOL02997>
- THL 2017a. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Kaikki Kouluterveyskyselyn tulokset. [Verkkojulkaisu] [Viitattu: 2018-02-13] Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tutkimustulokset/kaikki-kouluterveyskyselyn-tulokset>
- THL 2017b. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Tilastoraportti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen lukioissa- TEA 2016. [Verkkojulkaisu] [Viitattu: 2018-03-13] Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/134594/Lukiot_Tilastoraportti_2017_final.pdf?sequence=3
- THL 2016. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. TEAViisari näyttää kunnan terveydenedistämistyön suunnan. [Verkkodokumentti] [Viitattu: 2018-10-15] Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/127135/THL_TEAViisari_esite_08122016_verkko_oph.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. [Verkkodokumentti] [Viitattu: 2018-03-14] Saatavissa: http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Valtioneuvosto 2018. Ratkaisujen Suomi: Hallituksen toimintasuunnitelma. [Verkkodokumentti] [Viitattu 2018-10-13] Saatavissa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160963/27_Hallituksen%20toimintasuunnitelma%202018-2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=28
- VILKKA, Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.
- VILKKA, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. Määrällinen tutkimus menetelmä käytännössä. Juva: Bookwell Oy
- Väestöliitto 2018. Nuoret. Minä ja muut: seurustelu. [Verkkosivu] [Viitattu 2018-04-03] Saatavissa: <https://www.vaestoliitto.fi/nuoret/mina-ja-muut/seurustelu/>
- WALLIN, Aila 2011. Sosiaalityö koulussa- avaimia hyvinvointiin. Helsinki: Tietosanoma Oy.
- Ylä-Savo s.a. Oppilashuolto. Koulupsykologi. [Verkkosivu] [Viitattu: 2018-03-12] Saatavissa: <http://www.yla-savo.fi/fi/Yla-Savon-oppilashuolto/Oppilashuolto/Koulupsykologi>

Ylä-Savon ammattiopisto 2014. Opetussuunnitelman yhteinen osa, Pedagoginen ohjelma. [Verkkopublication] [Cited 2018-06-05] Available at:

<https://www.google.fi/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.ysao.fi/loader.aspx%3Fid%3Dc7359301-d075-4564-906b-817d9d0c9618&ved=2ahU-KEwjS56jpufHaAhVhP5oKHZ7uCsQFjAAegQICBAB&usg=AOvVaw3Rh3x5eH-OpmR3tJhpxXgN>

Ylä-Savon ammattiopisto 2018. Ohjaus ja (erityinen) tuki. [Website] [Cited: 2019-03-20] Available at: [https://www.ysao.fi/Suomeksi/Info/Opiskelijan,-huoltajan-ja-opintoihin-ohjaavan-info/Ohjaus-ja-\(erityinen\)-tuki](https://www.ysao.fi/Suomeksi/Info/Opiskelijan,-huoltajan-ja-opintoihin-ohjaavan-info/Ohjaus-ja-(erityinen)-tuki)

Ylä-Savon SOTE s.a. Koulutiimi. [Website] [Cited: 2018-03-12] Available at: <http://www.ylas-avonsote.fi/koulutiimi>

LIITE 1: WEBROPOL-KYSELYLOMAKE

Kysely 16-18-vuotiaille Iisalmessa opiskeleville nuorille nuorten hyvinvointipalveluista

Tämä on kysely 16-18-vuotiaille Iisalmessa opiskeleville nuorille nuorten hyvinvointipalveluista. Kysely on osa opin-
näytetyötä. Haluamme tutkimuksellamme selvittää Iisalmen hyvinvointipalveluiden tilanteen sekä kuinka nuoret itse
olevat kyseiset palvelut kokeneet. Tutkimuksemme tavoitteena on lisäksi saada nuorten oma ääni ja kokemukset
kuuluviin. Tutkimuksemme kohderyhmänä ovat toisen asteen opiskelijat niin lukiossa kuin ammattikoulussa. Tutki-
muksemme tilaajana toimii Ylä-Savon SOTE. Keräämme tietoa nuorten käyttämisestä palveluista, nuorten kokemista
ongelmista ja siitä kuinka he ovat kokeneet palvelut. Kyselyn tuloksia käytetään opinnäytetyöhömmö.

Vastaaminen tapahtuu täysin anonymisti ja antamanne tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Vastauksista ei pysty
tunnistamaan ketään henkilökohtaisesti.

Suuri kiitos kaikille vastaajille yhteistyöstä!

1. Ikä *

2. Sukupuoli *

Nainen

Mies

Joku muu

3. Opiskelen *

Lukiossa

Ammattikoulussa

4. Mitä seuraavista koulun tarjoamista opiskeluhuollon palveluista olet käyttänyt viimeisen vuoden aikana?

0

Koulukuraattori

0

Koulupsykologi

0

Kouluterveydenhoitaja

0

Koululääkäri

0

En mitään mainituista

5. Oletko päässyt tarvittaessa koulukuraattorin luokse?

Kyllä, aina

Useimmiten

En, mutta olisin halunnut päästä

En ole tarvinnut palveluita

6. Oletko päässyt tarvittaessa koulupsykologin luokse?

Kyllä, aina

Useimmiten

En, mutta olisin halunnut päästä

En ole tarvinnut palveluita

7. Oletko päässyt tarvittaessa kouluterveydenhoitajan luokse?

Kyllä, aina

Useimmiten

En, mutta olisin halunnut päästä

En ole tarvinnut palveluita

8. Oletko päässyt tarvittaessa koululääkärin luokse?

Kyllä, aina

Useimmiten

En, mutta olisin halunnut päästä

En ole tarvinnut palveluita

9. Millaisiin asioihin olet hakenut tukea ja apua opiskeluhoollon palveluista?

0

Koulustressi

0

Kouluväsymys

0

Jännittäminen

0

Parisuhde

0

Kaverisuhteet

0

Perhe/kotiolo

0

Kiusaaminen

0

Joku muu, mikä?

0

En ole hakenut apua mihinkään

10. Oletko saanut tukea näihin ongelmiin opiskeluhoollon palveluista?

Kyllä, aina

Useimmiten

En, mutta olisin tarvinnut

En, en ole tarvinnut tukea

11. Ovatko koulun tarjoamat opiskeluhuollon palvelut riittävästi näkyvillä?
Tiedätkö mitä palveluita on tarjolla ja miten niihin pääsee?

Kyllä

Ei

12. Oletko kuullut seuraavista nuorten palveluista

0

Iisalmen nuokkari

0

Etsivä nuorisotyö

0

Ohjaamo

0

Po1nt.fi

0

Torin tila Luukku

0

Kangaslammin nuorisotupa

0

En ole kuullut mistään palvelusta

13. Oletko käyttänyt jotain näistä nuorten palveluista?

0

Iisalmen nuokkari

0

Etsivä nuorisotyö

0

Ohjaamo

0

Po1nt.fi

0

Torin tila Luukku

0

Kangaslammin nuorisotupa

0

En ole käyttänyt mitään näistä palveluista

14. Mistä olet saanut tietoa nuorille suunnatuista palveluista?

0

Internet

0

Sosiaalinen media

0

Po1nt.fi-sivusto

0

Mainokset ja esitteet

0

Palveluiden työntekijöiltä

0

Tutuilta ja kavereilta

0

Koulusta

0

En ole saanut/löytänyt tietoa palveluista

0

Joku muu, mikä?

15. Onko Iisalmessa tarjolla olevat nuorisopalvelut mielestäsi riittävästi näkyvillä?
Tiedätkö mitä palveluita on tarjolla, miten niihin pääsee ja missä ne ovat?

Kyllä

Ei

16. Millaista toimintaa haluaisit nuorisopalveluiden järjestävän Iisalmessa?

0

Urheilua, mitä?

0

Ryhmätoimintoja, mitä?

0

Retkiä, mitä?

0

Jotain muuta, mitä?

0
En osaa sanoa

17. Millaisia nuorten palveluita haluaisit Iisalmeen?

18. Anna palautetta nuorille suunnatuista palveluista sekä koulun tarjoamasta opiskeluhollosta

Kiitos vastauksistasi! Painathan vielä "Lähetä"